

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vințilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Frumuseți naturale și frumuseți sociale*, de I. Gr. Periețeanu;

— *Pedeapsa mamei naturale complice la omorul copilului său*, de L. Ciobanu, magistrat.

— Louis André, — *Madame Lafarge, voleuse de diamants*, ed. Plon, 1935;

— Armand Praviel, — *Le secret dela Brinvilliers*, Les éditions de France 1934, *Recenzii* de Radu Dimiu, magistrat.

JURISPRUDENȚE:

— Inalta Curte de Casație și Justiție S. Unite: *Soc. An. Forestiera Baiă cu Ministerul Ap. Naționale*, (Neconstituționalitate, Litigiu. Rezolvirea lui prin lege. Violarea principului constituțional al separațiunei puterilor);

— Idem, s. I: *Ministerul agriculturii și Domeniilor cu Soc. an. Crisceațoc și a.* (Legea agrară, Recurs. Expropriere totală a unui lot de către instanțele de expropriere. Hotărîre definitivă. Intabulare. Acțiune înaintea instanțelor de drept comun. Rectificarea deciziei de expropriere. Violarea autorității lucrului judecat);

— Idem, s. II: *Aurelia Iliescu și Regia Autonomă C. F. R. cu Aurel Velicu și a.* (Ordonanță de adjudecare. Recurs. Cerere de amânare pentru formularea unui motiv special de casare pe baza legii reglementării datoriilor din 7 Aprilie 1934);

— Tribunalul Gorj, s. II: *Banca Comerțului cu Niculae Angulescu*. (Contract de arendare. Pact comisoriu expres. Plata impozitelor de către arendaș. Neindeplinire. Acțiune în reziliere. Compensațiune. Elemente. Admiterea acțiunei);

— Comisiunea de apeluri fiscale la impuneri la echivalent pe 1935 din jud. Prahova-Buzău: *Soc. Steaua Română cu Fiscul*. (Impuneri la echivalent a'le Societăților anonime pe acțiuni. Impunerea numai a averii imobiliare prin natura ei. Art. 16 din legea timbrului) cu o Notă de George Eilescu, avocat.

FRUMUSEȚI NATURALE ȘI FRUMUSEȚI SOCIALE*)

Italia antebelică n'am cunoscut-o de cât din auzite, și mai ales din celebra lucrare a lui Taine: *Voyage en Italie*, în care filosoful și criticul francez și-a notat impresiile de călătorie.

Italia, văzută de el la 1864, îmi rămăsese adânc întipărită, așa cum a descris-o, în pagini geniale, de poet care cântă frumusețile firii și de critic sensibil pe care-l jicnesc urâțele sociale descoperite în mijlocul acestor frumuseți.

Imputând lui *Stendhal* marea lui admirație pentru Italia și tăgăduind valoarea elogiului adus acestei țări de *Alfieri*, după care *planța om* ar crește acolo mai puternică de cât aiurea, Taine, datorită marelui său prestigiu, izbutise, cred, să fixeze în multe minți propriile sale idei și aprecieri asupra Italiei.

De aceia, cu toată trecerea timpului, atunci când am călcat pe pământ Italian, pentru prima oară în 1931, cu ocazia unei călătorii de agrement în regiunea lacurilor, și apoi, în 1933, cu prilejul congresului internațional de drept penal, ținut la Palermo, mă așteptam să găsesc, în peninsula italică, aceia ce văzuse Taine: o dumnezeiască grădină pângărită de om.

Grădina am găsit-o, în lung, în lat și în înalt, asemănătoare, după chiar comparația lui Taine, cu *Câmpiile Elisee ale vechilor poeți*.

*) Prezentă schiță, — cu oarecare modificări pe care textul actual nu le mai conține, — a format obiectul unei conferințe, rostită la Radio în seara de 20 Aprilie 1934.

Am admirat, extatic, luxurianta vegetație, splendoarea și noblețea munților, safirul și smaraldul topit al apelor, azurul cerului; toată acea simfonie de forme și culori, care farmecă ochii și încântă sufletul.

Privind acele castele, cu atitudini de „gânditor“, ce se reflectau în oglinda apelor, am putut să evoc impresii de forță pacinică și de reverie îndelung mângăiată de limpeziciune și lumină.

Muzica cuvintelor este inseparabilă de euriitmia delicioasă a peisajelor.

Am trăit, ca și Taine, vraja nopților Italiene, scaldate în clar de lună „cu plantele acelea ațipite, ușor legănate de adieri călduțe, cu statui ce par vii în ziua misterioasă și nocturnă“.

Tezaurul de artă antică și modernă m'au întâmpinat pretutindeni, pentru a-mi alina privirea.

Și am constatat, cât de exactă este observația lui Byron, că nu poți pune la același nivel frumusețile artei cu frumusețile naturii.

M'am gândit, de o potrivă, împreună cu Taine, că în mijlocul unui asemenea peisagiu măreț, favorizat de o primăvară aproape eternă, nu e greu să devii contemplativ, — stare de primitivă și egoistică beatitudine, care te scutește de atâtea preocupări de ordin material.

La ce bun să mai muncești, să produci, să înjghebi o gospodărie, să construiești, cu trudă, o constituție și o biserică, să cauți plăcerile vanității și luxului?

„N'ai de cât să privești, să te lași în voia traiului: *intreaga floare a vieții o ai într'o privire!*“

Neîndoelnic, Taine a fost un foarte bun psiholog.

Zadarnic am căutat însă acea Romă, descrisă de el, „cu aspect de oraș provincial, rău întreținută, barocă și murdară, cu străzi strimte și noroioase, cu cocioabe și grătar în plin aer, cu case monumentale având înfățișarea de fortărețe sau închisori“.

N'am observat, cu toată încordarea atenției, „prăjeli de cartofi sau precupeți de varză sub antice coloane, nici miros de morun stătut lângă podul lui Horatius Cocles“.

Gările dintre Roma și Napoli nu mai sunt niște cabane de lemn, pe peronul cărora mișună cerșetori înveșmântați în zdrențe.

Nicăeri, nici chiar la Napoli, n'am întâlnit feneantismul, hoinărind pe străzi cu mâinile în șolduri și pufnindu-ți în nas fum de țigară, sau tolănit pe trotuare și rezemat de ziduri.

Italia, în general, nu mai este acea „promenadă de piere-vară, acel salon de sigisbei,

acea anticameră de paraziți“, văzută de Taine. Italia de azi este aceia pe care și-o imagina marele scriitor:

„*O armată de soldași, o companie de industriași, un laborator de savanți, un popor de muncitori*“.

O vastă și profundă transformare, cu totul explicabilă, dacă ținem seamă că prietenii lui Taine îl sfătuiau, la data când își formula impresiile, să nu judece Italia după starea ei de atunci — fondul prețuind mai mult de cât aparențele — și că trebuie făcută o distincție între ceiace era și ceiace ar putea să devie.

Prefacere explicabilă, după chiar recunoașterea criticului, care, printre culorile sumbre pe cari le-a utilizat spre a zugrăvi Italia socială dela 1864, nevoit a fost să strecoare, pe ici pe colo, și tonalități rose-albe.

„*O populație cu fond generos, având o fire din belșug înzestrată cu facultăți bine echilibrate, răbdătoare, curagioasă, inteligentă și energică*“, — constatare ce l-a determinat să compare acea populație cu *vechii romani*.

„*In mijlocul mlaștinelor, exclamă el, vezi fășnind apa vie*“.

Și apa vie, a rodit.

Cum și când?

Din snopul de raze proiectat de strălucitoarea minte a cugetătorului francez, am desprins și reținut, între altele, pe cea următoare:

„*Omul are nevoie de o îndeletnicire care să-i dea o întrebuintare și de o justiție exactă care să-l înfrâneze; el este ca apa: îi trebuie o pantă și un zăgaz. De nu, fluviul limpede, util, devine o băltoacă stătătoare*“ sau un *foront distrugător*.

De la 24 Octombrie 1922, când s'a desfășurat faimosul marș asupra Romei, adevărul conținut în această poetică metaforă, a fost tradus într'un sistem de guvernământ.

„Instinctul de viață, limitată în cercul restrâns al plăcerii, a fost suprimat, pentru a se instaura, în datorie, o viață superioară; o viață în care individul, prin abnegație, prin sacrificiul intereselor particulare, ajunge la o existență cu totul spirituală, ce-l valorifică“.

Omul a fost galvanizat și angajat în acțiune cu toate energiile lui.

„*Viața fiind concepută ca o luptă*“, s'a proclamat ideea salutară, că „omul trebuie să creeze în el instrumentul (fizic, moral și intelectual), necesar pentru a construi; de unde înalta valoare ce s'a atribuit culturii, sub toate formele (artă, religie, știință); marea importanță ce s'a dat educației și deosebita valoare ce s'a dat muncii“.

Poporul a fost privit sub aspectul său *ca-litativ* iar nu cantitativ.

A fost consfințită eterna axiomă socială că „numărul, prin simplul fapt că e număr, nu se poate erige în conducător al societății omenești” și că „*inegalitatea iremediabilă, fecundă și binefăcătoare a oamenilor* nu poate fi preschimbată în egalitate prin fapte extrinseci și mecanice, prin simple reforme politice”.

„Dragostea de aproape”, sau fraternitatea, n'a fost socotită de natură să înlăture „*severitățile educative necesare, nici deosebiri și distanțele*”.

Prin adoptarea acestor principii individul, în statul fascist, nu a fost nimicit, ci „*multiplicat*”.

„Națiunea a fost *organizată*, lăsându-se indivizilor o margine suficientă; *libertățile esențiale au fost păstrate, limitându-se numai cele inutile sau vătămătoare*”.

În rezumat: un regim bazat pe „*disciplină, pe coordonarea eforturilor, pe datorie și sacrificiu*”.

Efectele binefăcătoare ale acestui regim, inaugurat de cămășile negre, se simt pe toate țărmurile și în toate domeniile de activitate.

În domeniul economic: țara de stânci și de întinse mlaștini, a devenit o țară agricolă, prin intensificarea și raționalizarea muncii. Mecanica agricolă a luat un serios avânt. S'au creat *autofrenuri de grâne*, destinate să ducă în depărtarea satelor dovada eforturilor depuse și directive pentru munca ce trebuie efectuată în scopul de a se da pâinea italiană tuturilor italienilor.

Pentru îmbunătățirea și asanarea zonelor critice, fertilizarea terenurilor aride și *transformarea mlaștinilor pontine în rodnice pământuri*, s'au făcut numeroase *instalații hidraulice și canalizări*, s'au deschis *noi canale*, s'au *înălțat diguri*, punându-se la contribuție, în acest scop, munca a *50,000 lucrători, timp de 250 zile anual*.

Cu chipul acesta, nici cel mai mic petec de pământ n'a fost lăsat necultivat.

Mi-aduc aminte, cu câtă surpriză am privit, de sus de pe șoseaua care duce de la Sorrento la Amalfi, șiragul acela de culturi, ce licăreau în soare ca niște caboșoane de smarald, încrustate în osătura stâncilor!

În același domeniu economic, s'au făcut importante *instalații vinicole*; *patrimoniul zootehnic* a fost considerabil sporit. *Industria*, de toate categoriile, au căpătat o însemnată dezvoltare; numeroase *afeliere mecanice și electrice* au luat ființă.

În domeniul social, s'a dat o deosebită atenție *asistenței*, creindu-se *marele institut național pentru protecția maternității și a copilului*,

S'au organizat *coloniile profilactice*, permanente sau periodice, la mare, la munte sau pe fluvii. S'au construit *spitale, sanatorii și prevenții*.

În vederea educației, moralizării și luminării poporului, s'au înființat școli practice de economie *domestică*; s'au organizat *excursii în străinătate pentru tineret*.

O întreagă operă de propagandă culturală și educativă a fost consacrată *pentru utilizarea orelor libere ale muncitorimei*, prin mijlocirea sporturilor, a excursiilor, a turismului, a spectacolelor de artă și a perfecționării profesionale.

La Roma, pe lângă numeroasele teatre, deschise marelui public, și subvenționate de stat, s'a clădit un mare teatru: *Dopolavoro Ferroviario*, destinat anume pentru lucrători.

Carro di Tespi, e și el un teatru ambulant, ce dă reprezentații lirice și dramatice în plin aer, *pentru muncitorimea de toate categoriile din întreaga țară*.

Statistica indică, anual, o medie de 147 spectacole lirice în 66 localități pentru 600.000 de spectatori și de 877 reprezentații dramatice, în 481 de mici centre, reprezentații la care participă circa 1.650.000 inși.

Vin la rând, *trenurile populare ale zilelor de odihnă*, cari îngăduesc celor mai modești lucrători, să cunoască, cu o cheltuială minimă, cele mai frumoase orașe ale Italiei. (833.000 de călători în 4 luni la 984 perechi de trenuri).

În aceeași ordine de preocupări, *Institutul național L. U. C. E.*, organizând *cinematograful ambulant*, și-a luat sarcina de a asigura educația poporului prin rularea filmelor instructive.

Educația fizică, n'a fost nici ea neglijată. Tineretul e pregătit, prin *campamente* pentru viața în aer liber.

Și pentru o cât mai nestingherită dezvoltare socială, și ca un exemplu de strășnicie, națiunea a fost scăpată, ca prin farmec, de acea formidabilă și primejdioasă asociație de rău-făcători, cunoscută sub numele *Maffia*.

Rezultatul prompt și salutar, n'a fost însă obținut, prin mobilizarea unei armate de polițiști, prin târăgănitore anchete și prin interminabile procese penale. Au fost suficiente, *ingeniozitatea și voința unui singur om*.

Pe-tărâmul edilitar se semnalează, deopotrivă, o activitate bogată în realizări. La Roma, grandioasele monumente ale antichității au fost scoase în evidență prin deschiderea de largi perspective. Țelul a fost atins cu aceeași metodă pe care a întrebunțat-o la noi fostul primar al Capitalei, dl. Dem. Dobrescu, procedându-se energic și iute.

Și astfel s'au creat mari pietre și artere de

comunicație, ce constituiesc veriatabile *coridoare municipale*, pe cari, alături de oameni, de animale și de vehicule, circulă, braț la braț, sănătatea și arta.

Via del Impero, Via Cassia, Via Appia, Via Salaria din Roma stau pildă în ochii tuturilor, alături de lucrările de înfrumusețare efectuate la *Ostia*, cea *poartă a Romei*, după fericita expresie a d-lui Benedetto de Luca.

În atari condițiuni, apare acum deplasată observația lui Taine, că „pe toate mărețele lucruri ale trecutului roman, viața modernă s'a cuibărit ca o ciupercă ca pe un stejar mort!”

De relevat încă, *ameliorarea comunicațiilor* în întreaga țară, prin *electrificarea* unui important kilometraj de cale ferată, prin construirea de noi căi ferate și prin dublarea și triplarea de linii, în centrele mari industriale și comerciale, ca Milano.

Tot astfel s'au amenajat mii de kilometri de *șosele*, s'au construit *autostrade*, — ce ispitesc azi turismul internațional, — și peste 1000 de poduri și viaducte pe o lungime de circa 22.000 km.

Între ele, *podul de la Mestre* apare ca o operă de proporții uriașe.

Ruta lacului Garda, care era în construcție la data călătoriei mele în cea paradiziacă regiune, e azi complet terminată.

S'au ridicat apoi noi și impunătoare edificii guvernamentale și publice. *Gara din Milano* le domină pe toate.

În sfârșit, armata s'a bucurat de cea mai încordată atenție. Există azi o *miliție a poștelor și telefoanelor*; o *miliție a drumurilor*; o *miliție forestieră*, o *miliție a porturilor*, *una feroviară și alta de frontiere*, cum și o *legiune universitară*.

Flota de războiu, aquatică și aeriană, a fost apreciabil sporită.

Iată o schiță socială, destul de sugestivă.

Italia de azi înfățișează, alături de frumusețile ei naturale, incontestabile frumuseți sociale. — Această țară, sculptată în stâncă de Providență, și tot de ea împodobită, în care geniul național a scos de sub daltă capo d'opere sculpturale, a avut încă norocul să-și găsească și *cizelul de suflete*.

În mijlocul firescului decor, alcătuit din panașe sumbre sau vesele; panașe de vulcanuri și solfatar, multicolore panașe de fântâni arteziane și de floră meridională, — răsare misticul și impunătorul panaș al unei națiuni aflate în plină eflorescență a noiei sale renașteri.

În mijlocul naturei care freamătă și exultă, domnește o vizibilă *alegreță vitală și socială*, din care se înalță, ca un imn al muncii, zumbetul albinei umane.

Marșul asupra Romei s'a transformat într'un marș național și triumfal spre propășire.

Și, făcând această constatare, un gând poruncitor ne'ntoarce privirea spre *cealaltă grădină a lui Dumnezeu: România*.

Și cu noi Providența a fost darnică. Sub cupola magnifică a unui cer zâmbitor și generos, avem măreția munților, încununăți de brazi și de stejari cu creștetele'n slavă; avem întinse și bogate livezi, fermecătoare câmpii înflorite; o vastă țarină mănoasă, care își apleacă spre pământ spicurile încărcate de boabe, ca pentru a-i mulțumi de binefacerile rodului.

Iar în mijlocul acestei superbe grădini furnică, modestă și cuminte, harnica țărănime, cu sufletul curat, sănătos și brav.

Această țărănime de abia așteaptă să pornească, în marș eroic, spre progres,

Ea e dornică să îmbine frumusețile naturei cu frumusețile sociale.

S'o ajutăm!

I. GR. PERIETEANU

Pedeapsa mamei naturale complice la omorul copilului său

În cazul de față ne preocupă următoarea chestiune: Există complicitate a mamei copilului când acest copil este omorât de o altă persoană, în asistența ei, și care este pedeapsa?

În materia complicității, codul penal conține dispozițiuni diverse, cari își au aplicațiunea în raport cu rolul complicelui la fapta autorului material, aceasta atât în ce privește calificarea cât și a pedepsei, pentru că ele diferă dela caz la caz.

Cu reglementarea situației complicelui se ocupă art. 48, 49, 50 și 51 cod. penal.

Penalitatea provine din colaborarea complicelui cu autorul la comiterea infracțiunii, ori această colaborare poate fi de simplă asistență și ajutor sau de natură indispensabilă.

De multe ori o singură persoană nu este în stare să comită faptul, ea trebuie ajutată într'un mod oarecare, prin înlesnirea pătrunderii la locul crimei, prin procurarea de mijloace, prin paza ca element de siguranță în reușita planului întreprins. În asemenea cazuri, operațiunea autorului este numai înlesnită, însă nu este exclus ca și fără ajutorul dat de complice, fapta să fi fost îndeplinită de către autor.

De multe ori colaborarea între autor și complice este de așa natură că n'ar fi fost posibilă executarea faptului — aci complicele apare ca un cooperador și se distinge de coautor numai prin faptul că nu a contribuit la însuși actul material al infracțiunii, nu este, cum se zice, cauza fizică a infracțiunii.

Uneori autorul joacă rolul determinant la comiterea infracțiunii, el îl atrage pe complice, alte ori complicele este elementul provocator, îl determină

pe autor să ia hotărîrea și-l împinge la executarea actului criminal, stăruind ca el însuși să rămână în umbră, din lașitate.

În toate cazurile, codul penal privește persoana complicelui ca fiind mai puțin periculoasă, de aceia art. 48 și 49 prescriu pedeapsă mai mică.

Cu cât este justificată această măsură — se învederează dela caz la caz, după etate, discernământ și poziția socială a complicelui. În cazurile când cooperarea complicelui a fost de așa natură încât fără ea faptul nu s'ar fi putut comite — pedeapsa este egală cu a autorului.

În nici un caz însă legea nu prevede o pedeapsă mai mare pentru complice decât pentru autor.

Tanoviceanu spune că este chiar periculos a da complicelui aceeași pedeapsă, fiindcă orice complice poate lua rolul de autor, știind că situația sa penală este aceeași. (Vol. II, pag. 635).

Complicitatea există când se dovedeste din partea complicelui existența voinței de a-l ajuta pe autor și buna știință că ceea ce face, servește autorului la comiterea faptului.

În toate infracțiunile ne putem imagina diferite ipoteze de complicitate, însă nu vedem un caz concret de complicitate a mamei copilului nou născut, la crima de omor al acestuia comisă de o altă persoană.

O simplă asistență sau ajutorare cerută de art. 50, alin. 2 cod. pen., pare exclusă. Un astfel de omor este calificat de art. 230 cod. pen. pruncucidere și constituie o condițiune agravantă în privința pedepsei prescrise de art. 232 alin. 1 cod. pen.

Ca să existe pruncucidere, omorul trebuie să fi fost săvârșit asupra propriului său copil „născut în curând”, ori prin această definiție se înțelege că faptul să fi fost executat într'un interval de timp foarte apropiat dela nașterea copilului, când faptul nașterii nu a ajuns încă la cunoștința publică, explicându-se astfel omorul tocmai pe considerațiunea că să nu fie aflat faptul nașterii sau să nu fie împiedicat omorul din cauza diferitelor împrejurări. În majoritate de cazuri, autorii omorului caută să astupe toate urmele și ale nașterii și ale omorului.

Dacă e vorba de suprimarea copilului nou născut în asistența mamei — sau fără asistența ei — complicitatea ei constă în voința de a fi omorât copilul său — ori acest element este de așa natură că fără el nu poate altcineva să comită omorul. Oricare ar fi rolul mamei, fie că a ținut copilul în brațe, în timp ce autorul l'a sufocat sau i-a zdrobit capul, fie că l'a îndemnat pe autor, ori a acceptat propunerea acestuia, ori a stat într'o pasivitate mută — elementul, voința de a fi comisă crima, este implicit manifestată și consumată. Când o mamă de bună voie lasă ca, copilul ei să fie sacrificat, — prin această cooperare cu autorul în cea mai strânsă și indispensabilă legătură.

Într'o atare situație, mama trebuie privită ca complice indispensabilă, după cum prevede art. 51 codul penal.

Orice alt caz ne-am imagina — în toate iese în relief voința ei ca element principal, și numai pe al doilea plan apare actul material al autorului. Mama, lăsând să i se ia copilul de lângă dânsa și să fie omorât, ori își dă seama de gravitatea faptului și cooperează la crimă, ca și cum singură l'ar fi dat pe mâna uciga-

șului, ori din cauza stărei psihice, în care, natural, se poate afla din cauza chinurilor nașterii, este înconștientă și aci se exclude orice responsabilitate penală, — dar complice simplă în sensul art. 50, alin. 2 cod. pen., nu poate fi. Așa dar, când omorul a fost săvârșit în asistența mamei cu mintea ei lucidă sau când omorul este săvârșit în lipsa ei, dacă avea cunoștință că se va înfăptui, — se impune aceeași pedeapsă ca și autorului, de oarece în ambele cazuri voința cu care și-a abandonat copilul în mâna autorului, apare îmbrăcată în gândul predestinat suprimării vieții, și fără de care voință, omorul n'ar fi fost posibil de înfăptuit.

Dificultatea cea mare constă în a stabili existența acestei voințe.

Atitudinea mamei posterior faptului nu importă, de oarece chiar dacă nu a denunțat, încă nu duce neapărat la complicitate la omor.

O altă dificultate constă în aplicarea pedepsei pentru mama complice la uciderea copilului său nelegitim.

Pentru uciderea copilului său legitim, de către mamă sau tată — art. 230 cod. pen. prevede aceeași pedeapsă, munca silnică, ca și pentru părintucidere prevăzută de art. 232 alin. 1 cod. pen. Legiuitorul a făcut excepție favorabilă numai mamei, când aceasta își ucide copilul său nelegitim prescriind prin art. 232 alin. 2 cod. pen., reclusiunea.

Dat fiind diferențierea pedepsei, mama copilului cât și tata, ar avea interes să invoace nelegitimitatea copilului omorât — aceasta pentru ca soțul să ia pedeapsa pentru omor (art. 234 cod. pen.), iar pentru soție ca pentru pruncucidere în condițiunile art. 232, alin. 2 cod. pen., — reclusiunea.

În acest caz soțul trebuie să facă dovada celor afirmate în condițiunile arătate de art. 286, alin. 2 și 3 și art. 287 cod. civ., pentru că copilul se consideră născut legitim, dacă nașterea a avut loc în timpul căsătoriei, conform art. 286, alin. 1 cod. civ., cu excepțiunile dela art. 288 cod. civ.

Bărbatul, autor al omorului, rezultat din conviețuirea cu o femeie cu care nu este căsătorit, va fi pedepsit ca pentru omor, iar nu ca pentru pruncucidere. Recunoașterea acestui bărbat că copilul este al lui nu poate duce la schimbarea calificării, de oare ce filiațiunea se dovedește numai cu actul de naștere (art. 292 cod. civ.), apoi instanțele penale nu pot lua în considerație o astfel de declarație, întrucât în primul rând se opune art. 304 care interzice căutarea paternității și în al doilea rând art. 299 și art. 300 cod. civ., care declară că starea civilă a copilului constituie o chestiune prejudicială și stabilirea ei este dată în competența exclusivă a instanțelor civile. Așa dar, această recunoaștere făcută în fața instanței penale, nu duce la pedeapsa pentru pruncucidere prescrisă de art. 232 alin. 1 cod. pen.

Care va fi pedeapsa mamei, complice la omorul copilului său nelegitim „în curând născut?”

Dacă ar fi posibilă complicitatea simplă (art. 50, alin. 2 cod. pen.), pedeapsa ar fi cu un grad mai jos față de pedeapsa autorului, însă calificarea textuală nu va fi art. 48 comb. cu art. 225 și 234 alin. ult. cod. pen., ci art. 48 comb. cu art. 225 și 232 alin. 2 cod. pen., de oarece pentru mamă omorul copilului său nelegitim, nu se transformă în omor simplu numai

grație împrejurării că acest omor a fost executat de o persoană străină.

Prin urmare, pe când pedeapsa autorului va fi munca silnică, în caz de complicitate simplă, pedeapsa mamei va fi închisoarea corecțională, iar când a cooperat la omor, pedeapsa ei va fi reclusiunea, pe când a autorului va fi tot munca silnică.

În adevăr, nu vedem nici rațiune, nici text nu există, după care mama copilului nelegitim, să fie pedepsită mai aspru în cazul când a fost complice la omorul acestui copil, decât în cazul când ea însăși ar fi comis faptele materiale ale crimei.

Legiuitorul a prevăzut pentru dânsa o atenuanță specială și necondiționată, iar pedeapsa fixată la reclusiune, nu poate fi depășită.

Calitatea autorului nu agravează situația complicelui, agravantele primului nu se împrumută celui-lalt. Fiul complice la omorul tatălui său, va fi complice la paricid, nu la omor simplu, ca autorul omorului.

În speța noastră, situația se inversează: complicelui nu poate lua măcar pedeapsa autorului, necum una mai mare. Pe lângă considerații teoretice identice aici, se adaugă și textul art. 232, alin. 2 cod. penal.

O inadvertență a legiuitorului.

L. CIOBANU
Judecător Președinte Trib. Buzău

RECENZII

LOUIS ANDRÉ—*Madame Lafarge, voleuse de diamants. Ed. Plon, 1933, — 252 pag.*

Unul din marile procese ale secolului trecut! Dar un altul decât acel prin care era acuzată de otrăvirea soțului său. De data aceasta, *Marie Capelle*, devenită prin căsătorie *Madame Lafarge*, era acuzată că a furat bijuteriile de mare valoare ale unei bune prietene; proces dificil, față de probele existente, în care a apărut marele Lachaud, — atunci abia în vârstă de 22 ani —, începându-și celebritatea.

Autorul narează întregul proces, care pe vremuri făcea să se adune publicul la ședință încă dela orele 3 dimineața și împărțise opinia publică în două.

Tip celebru, în galeria marelor infractoare, cu o inteligență deosebită — ea însăși a declarat: „ma tête était trop vive pour ne pas être mauvaise”, — o bolnavă psihică simulând somn hipnotic spre a face declarații mincinoase, Marie Capelle a preocupat multă vreme pe juriști și marele public din Apus.

Lucrarea readuce în discuțiune un proces aproape uitat, putând interesa atât pe juriști, cât și pe analiștii sufletului omenesc atât de complex.

ARMAND PRAVIEL — *Le secret de la Brinvilliers. Les éditions de France, 1934 — 246 pag.*

Subt forma unei narațiuni și utilizându-se interesant material documentar, se redă unul din celebrele procese care a sguudit opinia publică din Franța veacului al XVII-lea. Numeroase otrăviri cunoscute sub numele „*affaire des poisons*”, începură a se practica la începutul domniei lui Ludovic al XIV-lea, ceiace a determinat pe rege să ia măsurile

cele mai drastice. Cea mai răsunătoare este datorită marchizei de Brinvilliers.

Fiică a unui înalt magistrat Dreux d'Aubray, căsătorită cu marchizul al cărui nume îi purta, a trăit cu un fost militar Sainte-Croix, sub înrăurirea și cu mijloacele căruia și-a otrăvit tatăl și pe cei doi frați, încercând să-și otrăvească soțul, sora și o fiică a sa. Faptul s'a descoperit cu ocaziunea morții acestui Sainte Croix, când s'a găsit o casetă cu scrisori și mai multe pachețele, cu mențiunea să fie înmânate marchizei de Brinvilliers. Constatându-se că acele pachețele conțineau otrăvă și începându-se cercetări judiciare, marchiza a fugit în Anglia; cerându-se extrădarea ei, s'a refugiat în Olanda și apoi în Belgia, unde a fost prinsă, adusă la Paris, judecată de Parlament și condamnată la torturi, decapitare, iar corpul să fie ars pe rug.

Narațiunea fixează în linii hotărâte, caracterul pervers și decăderea morală a acestei otrăvitoare și reconstituie, făcând de mare interes, cercetarea și judecarea timp de 22 ședințe, a acestui proces. Cu această ocaziune semnalăm amplele discuțiuni la cari au dat loc aflarea unei mărturii scrise a otrăvitoare și care servește acuzării, susținându-se că, de oarece are caracterul unei confesiuni, nu poate fi utilizată în justiție.

Acest proces, care la vremea lui a înrăurit și pe Racine în opera sa literară, interesează atât prin partea lui narativă, cât și prin reconstituirea unui aspect din trecutul juridic al Franței.

Chestiunea a mai fost tratată de d-nii Funck-Brentano („*Le drame des poisons*”) și Henri-Robert („*Les grands procès de l'Histoire II*”).

RADU DIMIU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența dela 30 Noembrie 1933

Prezidenția d-lui D. VOLANSCHI, Prim-Peședinte

Soc. An. Forestiera Baia cu Ministerul Ap. Naționale

Deciziunea nr. 53

Neconstituționalitate. Litigiu. Rezolvirea lui prin lege. Violarea principiului constituțional al separațiunii puterilor. Art. 12 și 40 din Constituție.

Contract între o parte și Stat. Valabilitatea lui. Drept de creanță rezultat din el. Înlăturarea lui prin lege. Violarea art. 17 din Constituție.

Contestarea constituționalității. Nu se poate cere pe cale de apărare înaintea Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți. Art. 29 din legea Curții de casație.

1. — Când printr'o lege se tranșează un proces care se găsește pendinte înaintea Curții de apel, ridicând acestei instanțe prerogativa de a cerceta și a se pronunța asupra temeiurilor acțiunii și apelului, această lege violează principiul constituțional al separațiunii puterilor în Stat și dispozițiunile art. 12 și 40 din Constituție.

2. — O lege care anulează un contract dintre o parte și Stat și deci și dreptul de creanță asupra Statului rezultat din el, pe lângă violarea principiului constituțional al separațiunii puterilor în Stat, violează și principiul înscris în art. 17 din Constituție care garantează dreptul de proprietate de orice natură și creanțele asupra Statului.

3. — Contestarea constituționalității unei legi, ridicată pe cale de apărare înaintea Secțiunilor Unite

ale Inaltei Curți, nu poate fi făcută, întrucât Secțiunile Unite nu se pot pronunța asupra constituționalității, decât pe calea procedurală indicată de art. 29 din legea Curții de casatie.

S'au ascultat d. av. Flechtenmacher pentru recurentă și D. Răuceanu pentru intimat.

Curtea,

Asupra motivului II de casare din recursul făcut de societatea anonimă Forestiera Baia în lichidare, în contra deciziei civile a Curții de apel București s. III-a cu nr. 290 din 1932, motiv prin care se contestă constituționalitatea legii publicate în Monitorul Oficial nr. 102 din 4 Mai 1932, relativă la abrogarea legii din 17 Mai 1927;

Având în vedere deciziunea atacată, din care rezultă: că prin legea promulgată prin decretul nr. 1365 din 11 Mai 1927 și publicată în Monitorul Oficial nr. 106 din 17 Mai 1927, s'a prevăzut între altele că se autoriză Ministerul de război să cumpere dela societatea Forestiera Baia, moșia Baia din jud. Fălțiceni, în suprafață de 3050 ha., cu clădirile aflate pe ea, pentru a servi ca tabără a corpului IV Armată; că prețul cumpărării are să se fixeze de către instanțele judecătorești după ce Ministerul va încasa sumele ce i se cuvin din vânzarea până la 2000 ha, din moșia Jigălia către Obștiile sătești; că Ministerul va intra imediat în posesiunea bunurilor cumpărate; că se autoriză scoaterea pădurii aflate pe moșia Baia de sub regimul silvic și se însărcinează Ministerul de domenii cu mutarea islazurilor situate în interiorul moșiei Baia și aparținând mai multor comune, cum și Ministerul de război să dea alte suprafețe de teren în schimbul a 28 ha., situate tot în interiorul moșiei Baia și aparținând la diverși locuitori;

Având în vedere că, în baza acestei legi, s'a încheiat contractul de vânzare-cumpărare a moșiei Baia, între societatea Forestiera Baia și Ministerul de război, autentificat de tribunalul Ilfov s. notariat la 28 Mai 1927, sub nr. 16.786 și transcris la tribunalul Fălțiceni sub nr. 2825 din 6 Iunie 1927;

Că, la 18 Octombrie 1927, societatea vânzătoare a chemat în judecată pe Ministerul de război, înaintea tribunalului Ilfov s. III-a pentru ca în contradict să se fixeze de către justiție prețul moșiei Baia; că Ministerul a făcut cerere reconvențională pentru a se declara nul și neexistent contractul de vânzare și pentru a se constata imposibilitatea executării și deci stingerea lui din această cauză; că tribunalul, prin sentința civilă nr. 279 din 3 Februarie 1931, a respins ca nefondată acțiunea societății Baia și admitând cererea reconvențională a Ministerului, a anulat contractul, ordonând radierea lui din registrele de transcriptiuni ale tribunalului Fălțiceni constatând că Ministerul și-a dat consimțământul la încheierea contractului prin eroare asupra substanței lucrului și că este imposibilitate de realizarea scopului urmărit prin legea din 17 Mai 1927, și prin contractul de vânzare, fără ca ea să fie imputabilă Ministerului; că, în contra sentinței tribunalului, făcând apel ambele părți, Curtea din București s. III-a, prin deciziunea atacată, a respins apelurile; că pentru a da această soluțiune, Curtea de apel, arată că prin legea din 17 Mai 1927, s'a dat abilitare

legală Ministerului Armatei să cumpere moșia Baia, cu condiție că prețul de vânzare se va determina de instanțele judecătorești cari au în această privință un mandat dat prin o lege specială; că, însă, în timp ce procesul se află în apel, a intervenit la 4 Mai 1932 o altă lege care abrogă pe aceia din 17 Mai 1927, și față de legea nouă actele pentru care se dăduse autorizare prin legea anterioară nu mai sunt autorizate, iar mandatul dat justiției de a fixa prețul este revocat; că, întrucât se obiectase că legea din 4 Mai 1932, a suprimat efectele unor drepturi realizate, Curtea de apel arată, că această chestiune nu poate fi soluționată de ea, de oarece dacă s'ar decide că s'au atins drepturi câștigate, ar urma să se declare legea neaplicabilă, ceiace aparține exclusiv secțiunilor unite ale Inaltei Curți de casatie;

Având în vedere că societatea Forestiera Baia a făcut recurs sprijinit pe două motive de casare, din care primul a fost respins de secțiunea I-a a Inaltei Curți, prin deciziunea nr. 974 din 1933, iar cel de-al doilea fiind formulat pe neconstituționalitatea legii din 4 Mai 1932, a fost trimis Secțiunilor Unite spre a-l judeca;

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

Violarea principiului constituțional al separațiunii puterilor în Stat: Violarea art. 12 și 40 din Constituție; Violarea art. 17 din Constituție.

Legea din 4 Mai 1932, pe care s'a întemeiat Curtea de apel pentru a respinge apelul nostru abrogând în totul legea specială promulgată la 11 Mai 1927, publicată în Monitorul Oficial nr. 106 din 17 Mai 1927, privitoare la cumpărarea moșiei Baia, mutarea islazurilor comunale ale locuitorilor din comunele Bogata, Sinca și Slătioara din județul Suceava, schimbarea terenului aparținând locuitorilor din comuna Bogata același județ, vânzarea moșiei Jigălia și scoaterea de sub regimul silvic a pădurii Baia, a ridicat justiției dreptul de a fixa prețul vânzării moșiei Baia drept consfințit prin legea din 17 Mai 1927, cât și prin contractul de vânzare autentic al tribunalului Ilfov, s. Notariat sub nr. 16789/1927, a ridicat Curții dreptul de a mai judeca litigiul dintre mine recurenta și Ministerul Apărării Naționale, pendinte înaintea ei, pe baza temeiurilor de fapt și de drept cum a fost angajat și anume acțiunea reconvențională întentată de Minister, privitoare la anularea menționatului act de vânzare și mi-a desființat chiar dreptul meu de creanță consfințit prin acest contract de vânzare.

Procedând astfel, Corpurile legiuitoare s'au substituit instanțelor judecătorești, dictându-le hotărârea lor, fără a ține seamă de principiul separațiunii puterilor în stat și călcând în mod vădit atât art. 40 din Constituție care hotărăște că justiția se exercită de Curți și Tribunale cât și art. 12 din Constituție după care nimeni nu poate fi susținut contra voinței lui dela judecătoria ce-i dă legea.

De asemenea, legea din 4 Mai violează art. 17 din Constituție care garantează nu numai proprietatea în înțelesul obișnuit al cuvântului de proprietate corporală imobiliară sau mobilă, ci orice formă de drept patrimonial de orice natură și prin urmare și dreptul de creanță care și el face parte din activul patrimonial, dispunând formal că toate aceste drepturi se bucură de această ocrotire constituțională și deci ele nu pot fi expropriate de cât în cazuri cu totul excepționale prevăzute de Constituție și după o dreaptă și prealabilă despăgubire stabilită de justiție (art. 17, alin. II).

Doctrina acestei Inalte Curți în nenumărate rânduri a consacrat aceste principii.

În speță, motivele noastre de recurs se întemeiază pe principiile de mai sus, precum și pe chiar constatările din deciziunea atacată cu recurs și pe considerentele ei care afirmă că Curtea de apel, neavând competența de a cerceta și judeca valabilitatea și constituționalitatea legii de abrogare din 4 Mai 1932, este ținută să se supună ei și ca urmare să constate că este desinvestită prin această lege de dreptul de a judeca fixarea prețului, precum și celelalte chestiuni, pe cari ea instanță de apel era chemată să le examineze și să le judece în virtutea principiului devolutiv al apelului și astfel, fără a mai judeca procesul și ca consecință, fără a confirma sau infirma sentința, mi-a respins apelul.

Așa dar, Curtea de apel n'a mai judecat procesul nostru, ci l'a rezolvat legea de abrogare sus menționată, care a pus complet capăt litigiului, soluționându-l așa cum ea a voit și peste dreptul puterii judecătorești, care a fost desinvestită de dreptul de a judeca litigiul și de a fixa prețul vânzării, legea hotărînd astfel însăși nulitatea contractului de vânzare.

Având în vedere că, prin acest motiv de casare, se susține că prin legea din 4 Mai 1932, s'a violat principiul constituțional al separațiunii puterilor în Stat, art. 12 și 40, cum și art. 17 din Constituție, pentru că s'a ridicat justiției dreptul de a fixa prețul vânzării moșiei Baia, deși el era consfințit prin legea din 17 Mai 1927 și prin contractul părților, pentru că a ridicat Curții de apel dreptul de a mai judeca litigiul pendinte înaintea ei și pentru că a desființat dreptul de creanță consfințit prin contract;

Având în vedere că art. 12 din Constituție prevede că nimeni nu poate fi sustras, în contra voinței sale, dela judecătoria ce-i dă legea; că art. 40 din Constituție prevede că puterea judecătorească se exercită de organele ei;

Considerând că puterea legiuitoare nu poate să elaboreze o lege, care să tranșeze un anumit litigiu, pentru că prin aceasta puterea legiuitoare ar produce o inmixtiune în exercitarea atribuțiilor puterii judecătorești care, conform dispozițiilor din Constituție, citate mai sus, este încredințată numai organelor ei;

Având în vedere că în speță, este constant, că obiectul litigiului derivă dintr'un contract de vânzare-cumpărare a unei moșii intervenit între părți, în baza legii din 17 Mai 1927; că această lege nu are alt obiect, decât a autoriza Ministerul intimat să încheie contractul, prevăzând unele condiții ale lui, cum și autorizarea altor acte, cari serveau tot la realizarea vânzării și a scopului urmărit prin ea; că deci pretențiunile deduse de părți în justiție întemeindu-se pe contractul și legea amintită, instanțele judecătorești aveau să dea soluțiunea procesului în conformitate cu dispozițiunile acestei legi și a contractului încheiat în baza ei;

Având în vedere că de asemenea este constant în speță că după ce prima instanță a respins acțiunea societății recurente, și a admis cererea reconvențională a Ministerului intimat, anulând contractul de vânzare, Societatea recurentă a făcut apel, și în cursul judecării apelului, a survenit legea din 4 Mai 1932; că această lege nu cuprinde dispozițiuni cu caracter obiectiv și general pentru ca astfel instan-

țele judecătorești să aibă latitudinea de a decide dacă faptele, sau situațiile din spețele asupra cărora sunt chemate să se pronunțe, se încadrează sau nu în dispozițiunile ei, — ipoteză în care, evident, nu s'ar putea pretinde că este vorba de o lege elaborată pentru a tranșa un litigiu; că dimpotrivă, legea din 4 Mai 1932, are un singur obiect concret determinat, și anume abrogarea legii din 17 Mai 1927, adică abrogarea unei legi, care împreună cu contractul încheiat în executarea ei, formau însăși baza pretențiunilor recurente aflate în judecarea instanței de apel, la data la care a apărut această lege;

Având în vedere că instanța de apel, față de această nouă lege, nu s'a mai putut pronunța și nu a mai putut examina mijloacele de apărare ale Societății recurente cuprinse în motivele de apel, ci a trebuit să constate că în urma apariției legii din 4 Mai 1932, care abrogă pe aceia din 17 Mai 1927, contractul părților nu mai este un act autorizat, iar justiția nu mai are mandatul de a fixa prețul de cumpărare — fixare care forma tocmai obiectul acțiunii principale — și, în baza acestei constatări, a soluționat apelul, respingându-l ca nefondat;

Considerând că din aceste fapte constante ale cauzei, rezultă, că legea din 4 Mai 1932 a tranșat procesul ce se găsea pendinte înaintea Curții de apel, pentru că ea, abrogând legea anterioară din 17 Mai 1927, a ridicat instanței de apel prerogativa de a cerceta și a se pronunța asupra temeiurilor acțiunii și apelului părții și a impus respingerea cererii Societății recurente, ca singura soluțiune ce putea să decurgă din aplicarea dispozițiilor ei;

Că, astfel fiind, legea din 4 Mai 1932 violează principiul constituțional al separațiunii puterilor în Stat și dispozițiunile art. 12 și 40 din Constituție;

Considerând, pe de altă parte, că legea din 4 Mai 1932 violează și dispozițiunile art. 17 din Constituție, cari prevăd că proprietatea de orice natură și creanțele asupra Statului sunt garantate;

Că, în adevăr, în speță, din contractul încheiat între părți se pretinde de către Societatea reclamantă că a rezultat pentru ea un drept de creanță asupra Statului, reprezentat prin Ministerul apărării naționale; că însă prin abrogarea legii din 17 Mai 1927, s'a ridicat contractului autorizarea necesară pentru valabilitatea lui, autorizare pe care tocmai această lege i-o acordase; că așa dar, legea din 4 Mai 1932, implicit a anulat contractul părților și dreptul de creanță, ce se pretinde că ar fi rezultat din el;

Considerând că, deși, în ceiace privește valabilitatea contractului, și, deci, a dreptului de creanță ce se pretindea de către reclamantă că a rezultat din el, s'a ridicat contestație de către Minister prin cererea sa reconvențională, totuși din această contestație nu a putut să rezulte înlăturarea dreptului de creanță, că numai dacă instanțele judecătorești lăsate să-și exercite atribuțiunile lor și să examineze temeinicia contestației, după dispozițiunile dreptului comun, ar fi găsit-o fondată prin o hotărîre definitivă, numai în acest caz nu ar fi existat un drept de creanță valabil; că, însă legea din 4 Mai 1932 rezolvând, în condițiunile sus expuse litigiul în care se discută valabilitatea contractului, pe lângă că a violat principiul constituțional al separațiunii puterilor în Stat și art. 12 și 40 din Constituție, dar a

violat și art. 17 din Constituție. — așa că, pentru toate aceste considerațiuni, ea urmează a fi declarată neconstituțională și deci neaplicabilă și a se admite motivul II de recurs, a se casa, în baza lui, deciziunea Curții de apel și a i se trimite cauza pentru a o judeca din nou;

Că, în ceea ce privește contestarea constituționalității primei legi din 17 Mai 1927, — contestație ridicată azi, pe cale de apărare de Ministerul Intimat, — discutarea ei nu poate fi primită, atât pentru considerația că Secțiunile Unite ale Inaltei Curți nu se pot pronunța asupra constituționalității unei legi decât pe calea procedurală indicată de art. 29 din legea sa organică, cale pe care ministrul nu a urmat-o în speță — cât și pentru considerația, că această contestare nu a fost ridicată la instanța de fond, de oarece acolo intimatul a contestat constituționalitatea legii din 17 Mai 1927, numai din prima instanță și nu pentru violarea art. 76 din Constituție, invocată azi prima dată, ci pentru violarea art. 114 din Constituție;

Pentru aceste motive, Curtea, admite motivul II de casare, declară neconstituționale dispozițiunile legii publicate în Monitorul Oficial nr. 102 din 4 Mai 1932, relativă la abrogarea legii publicate în Monitorul Oficial nr. 106 din 17 Mai 1927 și casează, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 27 Noembrie 1933

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, Prim Președinte

Ministerul Domeniilor și Agriculturii cu Soc. An.

Crisceatoc și alții.

Decizia n. 1513 Dosar n. 346/932

Legea agrară. Recurs. Expropriere totală a unui lot de către instanțele de expropriere. Hotărîre definitivă. Autoritate de lucru judecat. Intabulare. Acțiune înaintea instanțelor de drept comun. Rectificarea deciziei de expropriere. Violarea autorității de lucru judecat. Art. 32 legea agrară din Bucovina și art. 55 din Regulamentul legii.

Cele hotărîte prin deciziunile instanțelor de expropriere constituie lucru judecat și instanțele de drept comun nu le pot modifica pe calea unei acțiuni de drept comun. Autoritatea de lucru judecat rezultă nu numai din dispozitivul hotărîrii pronunțate, ci și din considerentele ei, din toate încheierile intervenite pentru completarea sau rectificarea dispozitivului, ele formând un singur tot cu hotărîrea dată.

Prin urmare, în speță, instanțele de expropriere decidând că întreg lotul, în litigiu, este expropriat, instanța de apel numai cu violarea autorității lucrului judecat a hotărît, sesizată pe calea unei acțiuni directe cu ocaziunea intabulării dreptului de proprietate a Statului, că nu este expropriabilă decât partea cultivabilă din lotul expropriat, iar restul pe care este o carieră, aparține expropriaților.

Curtea,

S'au ascultat d-nii avocați Onciul și Gorschi în dezvoltarea motivelor de casare și d. avocat I. Lunguleac în combateri.

Asupra divergenței de față:

Având în vedere deciziunea dedusă în recurs, din care rezultă:

Că, prin decizia de expropriere din 5 Iulie 1922, Comisia de ocol Zastavna din Bucovina, a expropriat terenul cultivabil de pe moșia Crisceatoc, aparținând recurentei Fabrica de zahăr Crisceatoc, scutind de expropriere o suprafață totală de 164 ha. 53 arii, compusă din mai multe parcele anume arătate, întrucât ele formau o fermă pentru producerea seminței de sfeclă și din acest motiv au fost socotite necultivabile în sensul legii;

Că, Comisia regională Cernăuți, prin deciziunea din 18 Noembrie 1922, judecând în apel, a expropriat însă și aceste parcele în întinderea sus arătată, — în terenul expropriat astfel se cuprinde și parcela nr. 248/I în suprafață totală de 20 ha. 84 a. 99 m. p., din care însă numai 73 arii 99 m. p., este teren cultivabil, restul fiind o carieră de piatră;

Că, deciziunea Comisiunii regionale a fost confirmată de Comitetul agrar prin decizia nr. 372 din 21 Iunie, 1924, care a respins cererile de revizuire îndreptate în contra ei de către Casa Centrală a Improprietăririi și Fabrica de zahăr Crisceatoc, iar în baza acestor hotărîri Statul, — înainte de a se fi executat pe teren deciziunea de expropriere dată în cauză, — a intabulat dreptul său de proprietate asupra întregii parcele nr. 248/I, iar prin actul dela 20 Martie 1926 a vândut Fabricii de zahăr Crisceatoc cariera în discuțiune;

Având în vedere că Fabrica găsind instalați în carieră pe intimații Com. Zviniace, ca proprietară și pe Iosef Arie ca arendaș, a intentat în contra lor, la tribunal, o acțiune prin care a cerut ca să fie obligați: 1) Să-i recunoască dreptul de proprietate exclusivă și nemărginită asupra carierei; 2) Să nu mai facă nici un act de posesie asupra acestei cariere și 3) Să nu o mai împiedice în exercitarea dreptului ei de exploatare;

Tribunalul Cernăuți, prin sentința dela 2 Noembrie 1929, a admis în totul acțiunea, pe temeiul probelor administrate;

Având în vedere că în contra sentinței tribunalului s'a făcut apel de către pârîții Com. Zviniace și Iosef Arie, iar la acest apel s'a alăturat Casa Centrală a Improprietăririi, ca intervenient accesoriu de partea pârîților, iar Curtea de apel Cernăuți s. II-a prin decizia nr. 182 dela 24 Octombrie 1928, a admis apelul făcut de pârîții dela prima instanță și a respins, cu chelthueli de judecată, acțiunea Fabricii recurente;

Având în vedere că în contra deciziunii Curții de fond s'au introdus două recursuri și anume unul de către fabrica de zahăr Crisceatoc iar celălalt de către Ministerul agriculturii și domeniilor, — ambele aceste recursuri au motivele de casare identice formulate, fiind enunțate sub patru puncte enumerate A-D inclusiv și dezvoltate sub alte 9 puncte;

Că, în ședința dela 14 Iunie, 1933, luându-se în debateri aceste recursuri și neîntrunindu-se numărul de voturi prevăzut de lege, pentru a se putea decide asupra motivelor dezvoltate sub punctele 1, 2, 3 și 4, judecata lor, în ambele recursuri, a fost trimisă completului de divergență de astăzi.

Văzând motivul 1 de casare enunțat sub litera A, și dezvoltat sub punctele 1 și 2 prin memoriul depus:

A. Curtea de apel a depășit competența ei și a săvârșit un

exces de putere în sensul că a trecut în atribuțiunile altei puteri constituite în Stat (art. 30 cif. 7, legea pentru Curtea de casație).

1. — Curtea de apel în considerentele deciziei atacate, întemeiază competența ei de a judeca litigiul în chestiune, după dreptul comun pe două premise:

Parcele 248/I nu putea fi expropriată pentru că, în afară de cele 77a 99 m. p. cultivabile ea se compune din pădure, dărâmături de stâncă și cariere de piatră și ca atare fiind teren necultivabil și neproductiv, este neexpropriabilă, iar apoi fiindcă în afara celor 77 a 99 m. p. această parcelă, potrivit dispozitivului hotărârii Comisiunii Regionale de expropriere Ap. $\frac{17}{11}$ din 18/11 1922 și a Comitetului Agrar nr. 372 din 21/6 1924 de fapt nu a fost nici când expropriată.

Art. 95 al regulamentului pentru modificarea mai multor articole din regulamentul pentru reforma agrară din Bucovina statornicește: „Hotărârile Comitetului Agrar sunt definitive și executorii. Ele nu se pot ataca pe nici un fel de cale ordinară sau extraordinară și nici de contestație sau anulare, fie înaintea justiției, fie în alt loc”.

E incontestabil că pentru înfăptuirea exproprierii, legea agrară bucovineană din 30/7 1921 M. O. nr. 93 a înființat jurisdicțiuni speciale (art. 32), ale căror decizii și în special cea a comitetului agrar nu mai pot fi cercetate din nou de către instanțele judecătorești de drept comun și nici de Inalta Curte de casație și justiție, astfel că hotărârile lor au putere de lucru judecat erga omnes.

De altă parte, competența lor este strict limitată la materia exproprierii, astfel că numai ceiace ele ar hotărî în limitele competenței lor este definitiv și cu caracter executor contra tuturor, iar pentru tot ce însăși legea scoate de sub expropriere dreptul comun își menține aplicațiunea sa.

(A se vedea jurisprudențele Inaltei Curți de casație și justiție s. III-a nr. 731 din 3 Octombrie 1927 și s. I nr. 4035 din 2 Noembrie 1925, publicate în *Jurisprudența Generală*, anul V, nr. 17 din 20 Mai 1927, pag. 842, ambele anexate aici sub a și b).

2. — În aceste împrejurări rămâne deci a se cerceta mai întâi dacă parcela 248/I (în cele următoare ca citată fiind trebuie înțeleasă cu deducerea celor 77 a 99 m. p. presupuse teren cultivabil, în presupusa ei configurațiune de pădure, dărâmătură de stâncă și carieră de piatră este în sensul legii agrare inexpropriabilă și deci iese din cadrul competenței instanțelor speciale de expropriere, sau ea, cu toată configurațiunea ei, este expropriabilă, face parte din materia exproprierii și astfel se găsește în limitele competenței instanțelor speciale.

Art. 1 al legii agrare bucovinene, declară expropriate, pentru cauză de utilitate publică, proprietățile rurale în măsura și condițiunile cuprinse în legea aceasta. Când exproprierea se face în întregime (la persoanele juridice de drept public), ea cuprinde toate proprietățile rurale, fără deosebire de caracter și întindere și numai cu autorizația Comitetului agrar persoanele juridice expropriate în întregime își pot rezerva clădirile și instalațiunile, cari nu sunt necesare unor scopuri naționale, culturale și economice (art. 5, lit. a și ultimul alineat).

Din aceste dispozițiuni legale rezultă, că proprietăți rurale inexpropriabile nu există și că numai măsura lor depinde de condițiunile (de regulă condițiuni de calitate personală a expropriabilului), stabilite de lege.

În consecință, proprietățile rurale sunt expropriabile (la persoane juridice de drept public), chiar dacă asupra lor

se găsesc de exemplu: biserică, fabrică, palate, bazine, muzee, sere, etc., etc.

Pe când, deci, în ceiace privește expropriabilitatea proprietăților rurale nu există nici o restricțiune, încât tot ceiace aparține ca proprietate rurală celui lovit de expropriere, poate fi expropriat fără deosebire de caracter și întindere, în schimb tot ce se găsește înăuntrul intravilanțelor orașelor și deci nu este proprietate rurală, ci proprietate urbană, este absolut inexpropriabil, chiar dacă ar fi terenuri arabile sau cultivabile. Cine în centrul unui oraș a avut 50 ha. pământ arabil și le agricultura singur sau le arenda de decenii pentru a fi agricultate, nu poate fi expropriat. În rezumat: proprietățile urbane sunt absolut inexpropriabile, proprietățile rurale sunt în principiu absolut expropriabile. Efectiva expropriere a acestor din urmă depinde numai de măsura și condițiunile, cele din urmă de regulă personale: (persoană juridică de drept public, de drept privat, proprietar particular, cu și fără fii, cari s'au dedicat studiului agronomic, absenteist, etc.), dar și reale (felul de cultură, teren arabil cultivabil, păduri, heleșteu, neproductiv).

Tot ansamblul lucrărilor relative la constatarea măsurii și condițiunilor personale și reale de expropriere, fie ele bine sau greșit efectuate în fapt sau în drept, formează domeniul și sfera de competență de exclusivă jurisdicțiune specială ale instanțelor de expropriere *instituite anume* pentru acest scop și în consecință aprecierile și constatările greșite în fapt și în drept, erori materiale, etc., întrucât se referă la proprietățile rurale, care toate în principiu sunt expropriabile și intră deci în limitele competenței lor, nu pot fi remediate decât iarăși numai de aceste instanțe, fie în domeniul propriu, fie prin mijlocul căilor de atac în cursul ierarhic al acestor instanțe agrare.

Curtea de apel arogându-și competența de a cerceta din nou constatarea expropriabilității sau neexpropriabilității unei proprietăți rurale și astfel ar examina din nou constatarea măsurii și condițiunilor de expropriere, a depășit competența ei, a săvârșit un exces de putere prin incompetență în sensul, că a trecut în atribuțiunile altei puteri constituite în Stat a comis o eroare grosieră de fapt și a aplicat greșit legea.

Având în vedere că, pentru a admite apelul făcut de părțile dela prima instanță și a respinge ca nefondată acțiunea Fabricii Crisecatoc, Curtea de apel stabilește în prim rând că, prin litigiul dedus înaintea sa se revendică proprietatea carieră de piatră din parcela nr. 248/I.

Că, pășind apoi la cercetarea pricinii în fond, Curtea examinează, pe temeiul probelor administrate (deciziile și celelalte lucrări de expropriere și arătările martorilor audiați), dacă prin exproprierea parcelei 248/I, s'a expropriat sau nu și cariera, care face obiectul revendicării;

Că, în această privință, Curtea de fond motivează în drept că, hotărârile de expropriere nu au, în genere, o congruență matematică cu starea reală de pe teren și de aceea legiuitorul agrar pentru Bucovina, ținând seama de acest lucru, prevede prin art. 49—51 că, abia după terminarea lucrărilor de executare pe teren se poate intabula dreptul de proprietate dobândit de Stat prin expropriere; că, faptul de a fi fost trecut în registre funciare cu o anumită întindere, nu înseamnă că întinderea din registru este cea reală, întrucât din diferite cauze: încălcări, uzu-

capiune, aluviuni, etc., se pot produce nepotriviri între situația tabulară și cea de fapt:

Că, după ce stabilește aceste principii, Curtea constată în fapt că, deși cariera în discuțiune face parte din parcela nr. 248/I, ea însă nu a fost expropriată prin exproprierea acestei parcele care se referă numai la terenurile ei de cultură, în suprafață de 73 arii 99 m. p. Aceasta reese, motivează Curtea, din arătările membrilor Comisiunii regionale, audiați ca martori, din copia planului de situație dresat la acea Comisie, plan al cărui original însă lipsește, — din procesul-verbal de prețuire și din decizia dela 21 Iunie 1924 a Comitetului agrar, prin care această instanță confirmând decizia Comisiunii regionale, fără a aminti nimic despre parcela 248/I, desigur a înțeles că exproprierea ei să se facă în modul în care Comisia regională a fixat exproprierea; aceasta mai rezultă, adaugă Curtea și din împrejurarea că Comisia regională, în urma cererii făcute de Com. Zviniace și Josef Arie, a rectificat prin jurnalul din 30 Decembrie 1926, decizia sa din 1922, precizând categoric că printr'însa nu s'a expropriat din parcela 248/I decât numai terenul cultivabil, iar nu și cariera;

Că, adaugă Curtea de apel, este adevărat că, prin decizia dela 3 Iulie, 1927, Comitetul agrar a admis cererea de revizuire făcută de fabrica Criscea în contra jurnalului de rectificare din 30 Decembrie, 1926, al Comisiunii regionale și l'a anulat pentru că, prin decizia rectificată, confirmată de Comitetul agrar, s'a expropriat în întregime parcela 248/I și deci jurnalul de rectificare calcă autoritatea lucrului judecat, rezultând din acea decizie; că, însă, motivează Curtea de fond, ultima decizie a Comitetului agrar nu poate să infirme decizia din 1924 a aceleiași instanțe, de oarece constatarea referitoare la exproprierea totală a parcelei 248/I este făcută în ultima decizie numai prin considerentele ei, fără a fi trecută în dispozitiv și în orice caz ceiași Comitetul a hotărât prin decizia din 1924 avea caracter de lucru judecat și nu mai putea face obiectul unei noi judecăți din partea sa;

Că, în fine, chiar dacă prin exproprierea parcelei nr. 248/I s'ar fi expropriat și cariera în discuțiune, încă dacă s'ar fi efectuat lucrările de aplicare pe teren a hotărârilor de expropriere prevăzute la Cap. VII legea agrară pt. Bucovina, cariera ar fi fost scoasă de sub expropriere de către organele de executare, nefiind teren cultivabil, căci organele de executare au tocmai menirea de a stabili la fața locului cari terenuri fiind cultivabile puteau face obiectul exproprierei;

Considerând că, în materie de reformă agrară, singurele organe competente de a se pronunța asupra exproprierei, sunt cele înstituite prin legea agrară (art. 32 legea pentru Bucovina și 55 regulamentul ei);

Că, asupra parcelei 248/I aceste organe s'au pronunțat prin decizia din 18 Noembrie 1922 a Comisiunii regionale Cernăuți decizia nr. 372 din 1924 și decizia din 3 Iulie 1927 ale Comitetului Agrar hotărând nu numai exproprierea ei, dar și precizând că această expropriere poartă asupra întregului teren ce ea cuprinde; că, astfel fiind, nici o altă interpretare nu mai este cu putință și cele hotărâte prin deciziunile instanțelor de expropriere constituite lucru judecat și numai prin violarea acestei autorități și exces de putere, Curtea de fond a putut decide altfel;

în drept, fiind constant că autoritatea de lucru judecat rezultă nu numai din dispozitivul hotărârii pronunțate, ci și din considerentele ei și toate încheierile intervenite pentru complectarea sau rectificarea dispozitivului, pentru că ele formează un singur tot cu hotărârea dată;

Considerând că, este nefondată și motivarea Curții de apel că, chiar dacă parcela 248/I ar fi fost expropriată în întregime, cariera de piatră în discuțiune trebuie scoasă de sub expropriere, pe considerațiunea că, cu ocaziunea executării hotărârilor de expropriere s'a constatat că ea este teren neproductiv, ne-supus exproprierei.

Că, într'adevăr, hotărând astfel Curtea de apel violează autoritatea lucrului judecat decurgând din hotărârile de expropriere, întrucât odată ce instanțele competente după lege, au decis în mod definitiv exproprierea întregii parcele, hotărârile lor au intrat în puterea lucrului judecat, fiind date în limitele competenței ce le-o determină legea agrară și ca atare instanțele ordinare nu au nici o cădere să decidă pe calea unei acțiuni după dreptul comun că, parte din terenul definitiv expropriat nu ar fi fost teren cultivabil și că el a fost rău expropriat;

Că organele de aplicare ale legii agrare au numai atribuțiunea de a determina pe fața pământului întinderea expropriată fără a avea dreptul de a schimba cu această ocaziune punctele definitiv stabilite prin hotărârile de expropriere asupra situațiunii juridice a proprietății, natura și calitatea terenului de expropriabil sau neexpropriabil;

Considerând că, astfel fiind numai prin exces de putere și violarea autorității lucrului judecat, Curtea de apel a putut admite apelul și acțiunea intimărilor;

Că, dar, recursul se admite pe acest motiv, fără a se mai discuta celelalte motive de casare, fiind inutilă examinarea lor, iar decizia Curții de apel se casează, fără trimitere, rămânând în vigoare sentința primei instanțe care a respins acțiunea intimărilor.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 18 Aprilie 1934

Președinta d-lui CONST. GH. RĂTESCU Președinte

Aurelia Iliescu și Regia Autonomă C. F. R.

cu Aurel Velicu și a.

Jurnal n. 2964. Dosar n. 6215/932

Ordonanță de adjudecare. Recurs. Cerere de amânare pentru formularea unui motiv special de casare. Admisibilitate. Art. 66 din legea reglementării datoriilor din 7 Aprilie 1934.

Potrivit art. 66 din legea reglementării datoriilor din 7 Aprilie 1934, este întemeiată cererea recurenței de a se amâna judecarea recursului contra ordonanței de adjudecare spre a putea formula un motiv special de casare.

S'a luat în cercetare recursul făcut de I) Aurelia Iliescu în contra ordonanței de adjudecare a tribunalului Ilfov, s. Notariat nr. 7064/932; II) Regia Autonomă C. F. R. în contra sentinței tribunalului Ilfov, s. Notariat nr. 72/932.

În prezența recurentei Aurelia Iliescu, a recurentei Regia Autonomă C. F. R., și a intimaiilor Aurel V. Velicu, Elena Dem. Popescu și Ministerul de Finanțe prin d-na avocat Ghelmegeanu în ambele recursuri.

Procedura completă în ambele recursuri.

Recurtința Aurelia Iliescu cere un termen pentru ca, în conformitate cu dispozițiunile art. 66 din legea pentru reglementarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, să formuleze un motiv special de casare.

Recurenta Regia Autonomă C. F. R. cere să se judece recursul ce a introdus.

Celelalte părți nu fac nici o obiecțiune cu privire la cererile celor două recurente.

Curtea,

Având în vedere că potrivit dispoz. art. 66 din legea pentru reglementarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, cererea recurentei Aurelia Iliescu este întemeiată și urmează a se admite.

Dispune,

Admite cererea și amână cauza, în socul cerut, la 9 Iulie 1934, ora 13, pentru când toate părțile iau termenul în cunoștință în ambele recursuri.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI GORJ S. II a

Audiența dela 14 Martie 1934.

Președinția d-lui VASILE IACOBINI, Consilier, ca
Judecător unic, conform art din legea asupra
drepturilor proprietarilor.

Banca Comerțului cu Nicolae Anghulescu

Contract de arendare. Pact comisoriu expres. Plata impozitelor de către arendaș. Neîndeplinire. Acțiune în reziliere. Compensațiune. Elemente. Admiterea acțiunii.

Clausa rezolutorie expresă sau pactul comisoriu inserat într'un contract de arendare, operează de drept, dacă neplata la timp, a impozitelor proprietarului, pe care și-a luat obligațiunea să le achite arendașul, cum este în speță, implicând neglijență, rea voință sau reputința debitorului de a face față obligațiilor ce și-a luat prin contract, rezilierea operează de drept, ca o penalitate pe care debitorul și-a impus-o singur.

Pretenția pârītului arendaș — care opune în compensațiune valoarea unor haraci de vie ridicați de reclamanta-proprietară, nu poate opera, în speță, creanța ce-o opune nefiind nici lichidă, nici exigibilă, valoarea acestor haraci urmând a fi dedusă din inventar abia la expirarea contractului.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile de față, introdusă de reclamanta Banca Comerțului, agenția Tg.-Jiu, reprezentată prin C. Bălănescu și Gr. Pătrășcoiu, din localitate, cu petițiunea înregistrată la nr. 3587 din 14 Februarie 1934, în contra pârītului Nicolae Anghulescu arendaș cu domiciliul în comuna Bârsești, județul Gorj, care are de obiect de a se constata judecătorește de reziliat și din culpa pârītului, contractul de arendare autentificat de tribunalul Gorj, s. I, la nr. 507 din 1933 și transeris sub nr. 1875 din 1933, intervenit între reclamantă ca proprietară, iar pârītul ca arendaș și ca consecință: să se ordone evacuarea pârītului din imobilul arendat, moșia Bârsești;

Având în vedere actele cauzei și susținerile părților prin avocații lor consemnate în jurnalul ședinței precedente;

Considerând că reclamanta Banca Comerțului își întemeiază acțiunea pe temeiul art. I și următorii din legea asupra drepturilor proprietarilor susținând că pârītul, ca arendaș, nu a executat obligațiunea luată prin contract de a plăti pe lângă arenda și toate impozitele către Stat, județ și comună, justificând achitarea lor la fiecare trimestru;

Că din această împrejurare, Banca reclamantă a fost urmărită de către percepția fiscală respectivă pentru impozitele datorate de arendaș pe trimestrul Octombrie 1933 și întrucât arendașul nu a fost următor să le achite, s'au făcut publicațiile legale pentru scoaterea în vânzare cu licitație a mobilierului Băncii care s'a văzut nevoită să plătească acele impozite, și cum în contract se află inserat pactul comisoriu expres — urmează a se constata reziliată convențiunea din culpa pârītului;

Văzând și opunerile pârītului ce se concretizează: a) că pactul comisoriu expres nu privește ca înglobând și ipoteza neachitării la timp a impozitelor; b) că nu datorează plata impozitelor, fiindcă avea și dânsul sume de primit dela reclamantă adică lei 14.000, ce reprezintă valoarea a două mii araci de vie ridicați de reclamanta Bancă din inventarul predat arendașului, că această sumă se compensează cu impozitele plătite, pârītul rămânând pe mai departe creditor al reclamantei, pentru diferență c) și că plata impozitelor s'a făcut de reclamantă — prin fraudă și manopere deloșive — întrebuintate contra pârītului, de oarece, reclamanta fiind urmărită în Tg.-Jiu de agentul percepției circ. Stănești, acesta nu era competent a instrumenta astfel de acte decât la sediul conacului moșiei Bârsești;

Că în acest scop, pârītul opunând compensațiunea de drept, a cerut, iar prin încheierea nr. 2298 din 9 Martie 1934, s'a încuviințat chemarea reclamantei, prin reprezentanții săi legali, a răspunde la interogator dacă recușează că în lipsa pârītului, a ridicat prin oamenii săi, dela moșia comunei Bârsești arendață pârītului, un număr de două mii araci de vie și dacă nu-i datorează valoarea lor de 14.000 lei, socotit a șapte lei bucata, conform prețului estimat în inventar; iar în ședința dela 15 Martie a. c., reclamanta prin mandatarul său d. avocat I. Micodin, deși a depus procură specială cu răspunsul la interogator, totuși, prin încheierea din aceeași zi, a fost considerată lipsă dela interogator conform art. 234 pr. civ. deoarece, persoanele cari au dat acea procură nu au fost autorizate — în mod valabil — de consiliul de administrație al Băncii.

Având în vedere că, din coprinsul contractului de arendare a cărei reziliere se cere, se vede că Banca Comerțului, agenția Tg.-Jiu, prin reprezentanții săi legali, a arendat pârītului N. Anghulescu, pe termen de cinci ani, cu începere dela 1 Iunie 1933, până la 1 Aprilie 1938, moșia Bârsești, proprietatea sa, situată în comuna Bârsești, județul Gorj, iar arenda anuală fiind: pe primul an lei 50.000 în numerar, pe anul al doilea una sută mii, iar pe ceilalți 3 ani, câte 150.000 lei (una sută cinzeci mii lei);

Ca făcând parte din arenda, arendașul mai se vede obligat a plăti taxele și impozitele actuale și viitoare către Stat, județ și comună, aferente moșiei arendate, la termenele legale, justificând achitarea lor la fiecare trimestru. La punctul 6 din contract, arendașul se obligă a întreține în bună stare clădirile, instalațiunile, etc. cari i s'au predat cu osebit inventar ce face parte integrantă din contract. Și că, la punctul 10 se precizează: obiectele mișcătoare pe cari proprietara le va preda arendașului cu inventarele corespunzătoare se vor restitui la expirarea sau rezilierea contractului, în bună stare, cu mențiunea: cele distruse sau

depreciate prin uzaj, se vor achita de arendaș, după prețul de estimatie. Iar la punctul 14, aflăm inserată clauza: „Neplata la termen și la locul arătat a vreuncea din sumele stipulate sau neîndeplinirea sub orice formă din partea arendașului a oricărei din obligațiunile ce și-a luat prin contractul de arendare, cari toate se socotesc esențiale, va atrage după sine fie rezilierea de drept a contractului fără somație, punere în întârziere sau judecată, fie urmărirea arendașului la alegerea proprietarului”.

Că din termenii acestor clauze rezultă că părțile au stipulat determinând a priori modalitatea în care proprietara își va exercita dreptul de obșine prin manifestare de voință, ceiace în speță s'a realizat pentru desființarea contractului;

Considerând că deși împlinirea condițiunei rezolutorii exprese dintr'un contract atrage după sine desființarea convenției, nu este totuși mai puțin adevărat că instanțele de drept comun pot să admită probatorii asupra conduitei părților cum și a intenției comune ce acele părți au avut-o la încheierea convenției referitor modulului de împlinire și executare a acelor condițiuni;

În speță, reclamanta cu acte depuse la dosar stabilește că pârîtul nu a plătit la termen impozitele pe trimestrul Octombrie 1935, adică cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1934. În adevăr, prin somațiunea nr. 65 din 1 Decembrie 1935 a percepției circ. 15 Stănești, reclamanta Bancă se vede somată a plăti suma de lei 5694 ca impozite datorate pe trimestrul Octombrie 1935, pentru moșia Bârsești, după care prin procesul-verbal nr. 2 din 16 Decembrie 1935 s'a declarat sechestrat mobilierul Băncii Tg.-Jiu, apoi scos în vânzare prin publicațiunea de vânzare nr. 1 din 1 Februarie 1934; iar cu chitanța nr. 1226 din 1 Februarie 1934 a aceleiași percepții, reclamanta Banca Comerțului a achitat suma datorată plus 2% taxa de urmărire și 10% întârzierea în total lei 4157.

Văzând și susținerea pârîtului care pretinde că actele de urmărire pe baza cărora reclamanta a achitat impozitele pe trimestrul Octombrie 1935, nu ar fi valabile, fiind dresate de un agent necompetent și că reclamanta Bancă, întrebuițând manopere dolosive a împiedecat pe debitor de a se libera va'abil; că nici nu i s'a făcut cunoscut a face plata, a recurs totuș la oficiul agentului de urmărire incompetent; aceste susțineri apar ca nefondate, pârîtul având cunoștința de obligațiunile sale contractuale și fiind dator ca singur și fără altă încunoștințare, să achite impozitele restante pe trimestrul Octombrie 1935, cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1934, când expira termenul defipt;

Și că, chiar dacă agentul de urmărire denunțat, nu era competent a instrumenta la sediul băncii în Tg.-Jiu, alta fiind filiera de urmat conform legei de percepere și urmărire, în astfel de împrejurări, aceasta nu este hotărîtor în cauza ce ne preocupă, întrucât arendașul, trebuia, să facă plata impozitelor fără altă formalitate potrivit legii și la sediul percepției respective, la comuna Stănești;

Considerând și împrejurarea că, din inventarul ce face parte integrantă din contractul de arendare, se constată: că pârîtul arendaș, între alte obiecte a primit și douăzeci mii araci pentru vie, ce se văd evaluați la suma de 144.000 lei din care se susține că banca ar fi ridicat două mii araci, rămânând datoare valoarea lor de 14.000 lei, ce se opune azi ca fine de neprimire formând obiect de compensațiune, și că pactul expres nu ar mai putea opera în astfel de condițiuni;

Considerând de principiu și în spiriul art. 1145 cod civil, că compensațiunea n'are loc decât între două datorii cari deopotrivă au de obiect o sumă de bani, o cantitate oare

care de lucruri fongibile de aceeași specie și cari sunt de o potrivă lichide și exigibile;

Având în vedere că reclamanta bancă a fost considerată lipsă la interogator, rămâne deci stabilit și în favoarea pârîtului, că numita reclamantă a ridicat cei două mii araci din inventarul agricol predat pârîtului, cari după prețurile fixate prin inventar de ambele părți în comun, valorează suma de 14.000 lei;

Se consideră, totuși, că această creanță nu este exigibilă de oarece potrivit punctului 10 din contract arendașul este obligat să predea proprietarei lucrurile sau obiectele inventariate la expirarea sau rezilierea contractului;

Că, de altfel, potrivit convențiunei părților, arendașul nici nu este proprietarul acelor lucruri, date lui în primire numai spre a se servi de ele în exploatarea moșiei cu obligament de a le restitui; iar dacă cei două mii araci au fost ridicați de reclamantă din depozit, de sigur că pârîtul nu mai are nici o răspundere, valoarea lor urmând a fi dedusă din inventar. (În acest sens: *Laurent*, vol. 18, pag. 460, nr. 446);

Și că, pe lângă aceasta, cum rezultă din dovada cu data de 5 Octombrie 1935, reclamanta, de comun acord cu pârîtul, a mai ridicat parte din obiectele descrise în inventar, așa că pârîtul nu poate pretinde valoarea celor două mii araci, creanța nefiind nici lichidă, nici exigibilă, deci susținerea pârîtului e neîntemeiată, iar compensațiunea propusă, inoperantă în drept;

Că, în lumina principiilor ce trebuie să ne călăuzească, clauza rezolatorie expresă sau pactul comisoriu inserat într'un contract de închirire sau arendare, operează de drept, și că neplata la timp implică neglijență, rea-voință sau neputința debitorului de a face față obligațiunilor ce și-a luat prin contract, iar rezilierea apărând ca o penalitate pe care debitorul și-a impus-o singur.

Tribunalul admite ca fondata acțiunea introdusă, etc.

IMPUNERI LA ECHIVALENT

Comisiunea de apeluri fiscale la impuneri la echivalent pe 1933 din Județul Prahova-Buzău

Președ. d-lui M. ANTONESCU, Jud. la Trib. Prahova

Membri d. Ion Oprescu reprezentantul contribuabililor

Teodor Ionescu, Administrator financiar

Deciziunea Fiscală n. 485/934

Domnul avocat G. Eliescu pentru soc. „Steaua Română”.

Domnul controlor Bălea pentru Administrația Financiară Prahova.

Impuneri la echivalent ale Societăților anonime pe acțiuni. Articolul 16 legea timbrului. Impunerea numai a averii imobiliare prin natura ei; proprietatea contribuabilului, sondele, rezervoarele, conductele de pe concesiuni particulare și de pe terenurile proprietatea exploratorului nu sunt imobile prin natura lor.

Sondele, rezervoarele, conductele și orice instalațiuni de pe perimetrele Statului concesionate particularilor sunt proprietatea Statului.

1. — *Societățile anonime pe acțiuni sunt impozabile, conform articolului 16 legea timbrului, la impozitul de echivalent, numai pentru bunurile proprietatea lor, imobiliare prin natura lor.*

Bunurile imobiliare prin natura lor, când nu sunt afectate scopului sau serviciului întreprinderii, sunt

impozabile cu 0,20%; când sunt afectate acestui scop sau serviciu, sunt impozabile cu 0,08%.

2. — Sondele, rezervoarele, conductele de pe concesiunile particulare și de pe terenurile proprietatea exploatatorului nu sunt imobile prin natura lor, deci sunt neimpozabile la echivalent.

3. — Sondele, rezervoarele, conductele și orice instalațiuni ale întreprinzătorului de pe concesiunile acordate lui de Stat, sunt declarate bunuri imobiliare prin art. 46 legea minelor, dar sunt proprietatea Statului, deci nu este impozabil pentru ele, la echivalent, întreprinzătorul.

4. — Clădirile proprietatea întreprinzătorului afectate locuinței personalului întreprinderii sunt considerate afectate serviciului întreprinderii, deci sunt impozabile numai cu 0,08%.

Comisiunea,

Asupra apelului soc. „Steaua Română“ în ce privește punctele p. r. și s. din procesul-verbal apelat, adică privitor la impunerea sondelor (punctul p.), fie de pe proprietatea soc. „Steaua Română“, fie de pe concesiuni particulare ale ei, fie de pe perimetrele obținute în concesiune dela Stat, cât și privitor la impunerea rezervoarelor (punctul s.) și a conductelor, instalate aceste rezervoare și conducte fie pe proprietățile contribuabilei, fie pe terenuri luate în arendă sau concesiune dela particulari, sau Stat, sau orice autorități publice;

Considerând că este de examinat dacă toate aceste bunuri sunt sau nu impozabile la echivalent;

Considerând că în conformitate cu dispozițiunile art. 16, paragraful 2, alin. 1, din legea timbrului, societățile anonime pe acțiuni, spre deosebire de orice alte categorii de contribuabili, sunt impuse la impozitul de echivalent, numai pentru bunurile proprietatea lor, imobile prin natura lor, impozitul fiind 0,20%;

Că, deci, asemenea societăți nu sunt impozabile pentru bunurile proprietatea altora sau chiar pentru bunurile proprietatea lor, însă de natură mobilă sau imobilă prin destinațiune și nu sunt impozabile pentru orice bunuri ar deține un titlu precar sau în orice altă calitate decât proprietar, dela Stat sau dela orice autoritate publică;

Considerând că dispozițiunile alin. 2 al par. sus citat, s'ar părea că aduc o derogare acestor principii, fiindcă dispun impunerea cu 0,08% a clădirilor, terenurilor, uzinelor, dar și a instalațiunilor, dacă toate acestea sunt afectate scopului sau serviciului unei întreprinderi, legea nedistinzând și neexcluzând instalațiunile imobiliare prin destinațiune sau instalațiunile mobiliare;

Considerând însă că pentru o justă interpretare a dispozițiunilor acestui aliniat, trebuie cercetat istoricul legiferării lui, trebuie acest aliniat să fie încadrat în restul dispozițiunilor legale ale art. 16 și astfel trebuie interpretat în economia restului dispozițiunilor legale și în conformitate cu spiritul lor și cu scopul urmărit de legiuitor, prin edictarea lui, neputând fi examinat ca un text dispart și aplicat strict numai în litera lui;

Considerând că cercetând istoricul legiferării art. 16 din legea timbrului, constatăm că până la 1933, societățile anonime pe acțiuni erau impuse prin par. 2 al art. 16 al legii timbrului, numai pentru averea proprietatea lor imobilă prin natura ei, neexistând alin. al 2-lea care a fost adăugat la 1933;

Că, până la 1933 era scutită de orice impozit de echivalent printr'un text formal, (paragr. 4 al art. 16), averea chiar imobilă prin natura ei, dar afectată scopului sau

serviciului întreprinderii, arătându-se că sunt scutite clădirile, terenurile, uzinele și instalațiunile, afectate scopului sau serviciului unor întreprinderi;

Că, deci, până la 1933 un asemenea contribuabil era impus în ultimă analiză, numai pentru averea imobilă prin natura ei, neafectată scopului sau serviciului întreprinderii;

Că la 1933 singura inovațiune ce s'a voit să se facă și s'a realizat, este numai anularea scutirei exprese din paragr. 5 sus citat, adică scutirea averii afectate scopului întreprinderii, impunându-se la impozit de 0,08%.

Că, însă, nu s'a promulgat la 1933 nici un text care, pentru asemenea contribuabili, să fi dispus impunerea averii lor mobiliare sau imobiliare prin destinațiune, dimpotrivă s'a menținut neschimbat textul alin. 1 al paragrafului 2 al art. 16, care prevedea clar impunerea numai a proprietății imobiliare prin natura ei; că o asemenea dispozițiune expresă, ar fi fost logic și necesar să fie votată, dacă voiața legiuitorului din 1933, ar fi fost în acest sens;

Că, deci, dela 1933 regimul fiscal sub raportul echivalenței, pentru societățile anonime pe acțiuni, este impunea cu 0,20% numai a proprietăților lor imobiliare prin natura lor, neafectate scopului sau serviciilor întreprinderii, dar impunerea cu 0,08% numai a proprietăților lor imobiliare prin natura lor afectate scopului sau serviciului întreprinderii;

Că, în acest sens sunt și rapoartele raportorilor, expunerea de motive la Camera și Senat, cât și debaterile parlamentare, atât ale legii timbrului, veche, cât și ale modificării din 1933, din toate nerezultând vre-o intențiune din partea legiuitorului să impună averea mobilă sau imobilă prin destinațiune a unor asemenea contribuabili;

Că, deci, prin expresiunea de „instalațiune“ din alin. 2 al paragr. 2-lea din art. 16 legea timbrului, trebuie înțeles pentru societățile anonime pe acțiuni: *instalațiuni imobiliare prin natura lor*“, singurele impozabile;

Că, de altfel s'ar ajunge și la situațiuni nelogice cu o altă interpretare a textelor sus analizate, fiindcă ar trebui decis că sunt impuse cu 0,08%, în baza alin. 2 al paragr. 2 al art. 16, numai instalațiunile mobiliare sau imobiliare prin destinațiune, *afectate* scopului întreprinderii, dar nu sunt impuse la nici un impozit de echivalent instalațiunile mobiliare sau imobiliare prin destinațiune, *neafectate* scopului întreprinderii, fiindcă lipsește textul care să prevadă pentru acestea din urmă impunerea la vre-un impozit, de vreme ce alin. 2 al paragr. 2 al art. 16, prevede impunerea numai pentru instalațiunile *afectate* scopului întreprinderii;

Că, astfel s'ar ajunge printr'o asemenea interpretare extinsivă a textului sus citat, la defavorizarea tocmai aceluia gen de proprietate (adică a bunurilor *afectate* scopului întreprinderii) pentru care legiuitorul s'a arătat în mod permanent favorabil și anume înainte de 1933, scutindu-le de impunere și de impozit, iar după aceea impunându-le numai cu 0,08%.

Considerând de asemenea că averea mobilă și imobilă prin destinațiune nu are caracterul de imobilizare permanentă, de inalienabilitate continuată precum obicinuital are averea imobilă prin natura ei a societăților anonime pe acțiuni; că, impozitul de echivalent având de scop să dea fiscalului o compensație a impozitelor și taxelor de mutațiuni de proprietate, mutațiuni ce nu au loc uzual, privitor la bunurile de mână moartă, adică privitor la bunurile care în mod uzual nu circulă, nu se înstrăinează, ar fi fost nelogic ca să fie aplicat impozitul de echivalent la bunurile mobiliare sau imobiliare prin destinațiune de

vreme ce asemenea bunuri în mod obicinuit sunt înstrăinate de societățile anonime;

Că, deci din economia art. 16 legea timbrului, din scopul și rațiunea dispozițiilor legale din acest text, din istoricul legiferării lui, rezultă că sunt impuse numai bunurile proprietatea contribuabilului, bunuri imobiliare prin natura lor;

Considerând că sondele, rezervoarele, conductele așezate pe concesiuni particulare sunt bunuri *mobile*, neputând fi nici bunuri mobiliare prin natura lor și nici prin destinațiune;

Că, nu sunt bunuri imobiliare prin natura lor fiindcă nu pot fi încadrate în nici una din categoriile de asemenea bunuri, limitativ indicate de art. 463 și urm. cod. civ.; că, nu sunt imobile prin natura lor, fiindcă pentru toate aceste bunuri, nu există elementul încorporațiunii definitive de sol, de așa manieră, încât să nu poată fi detașate și transportate în altă parte fără distrugerea lor, ele putând și în fapt fiind uzual să fie demontate, deplasate și montate în altă parte, fără ca să fie distruse;

Că, asemenea bunuri nu sunt nici măcar imobile prin destinațiune, nefiind întrunite cele două condițiuni esențiale pentru existența unor asemenea bunuri, adică destinațiunea, afectațiunea să fie făcută chiar de proprietarul solului, iar imobilizarea să fie făcută cu caracter dacă nu de perpetuitate, dar cel puțin de permanență;

Că, asemenea bunuri sunt așezate pe sol de un deținător precar (concesionarul), în mod provizoriu, efemer, iar nu cu caracter de permanență, adică numai cât durează exploatarea subsolului petrolifer, ceea ce reprezintă față de actualele metode de exploatare o durată de timp foarte scurtă dela 6 luni până la cel mult 2 ani;

Considerând că sondele, rezervoarele, conductele așezate de exploatator pe terenul proprietatea sa, pentru nevoile exploatării subsolului petrolifer al proprietății sale, de asemenea nu sunt imobile prin natura lor și nici chiar prin destinațiune că asemenea bunuri sunt simple instalațiuni ușor demontabile, iar prin natura lor și utilizarea lor uzuală sunt în fapt în mod obicinuit după puțin timp demontate, transportate și instalate în altă parte, unde nevoile activității exploatatorului reclamă;

Că, ele nu sunt încorporate în mod indiscutabil la sol, ci numai așezate pe sol cu o destinațiune vremelnică, iar nu perpetuă sau măcar permanentă, așa încât sunt simple instalațiuni mobiliare; că, de altfel dreptul de concesiune fiind un drept real mobilier, instalațiunile făcute pentru exercitarea lui au și ele caracterul acesta mobilier;

Considerând că sondele, rezervoarele sau conductele instalate de concesionari pe proprietățile Statului date lor în concesiune, sunt declarate bunuri imobiliare, de art. 46 din legea minelor;

Considerând însă, că după dispozițiunile art. 44 alin. g, comb. cu art. 92 și 94 din aceeași lege, sondele și toate instalațiunile (conducte, rezervoare, etc.), făcute de exploatatorul concesionar pe perimetrele dela Stat sunt și rămân proprietatea Statului;

Că, deci, ele nefiind proprietatea concesionarului, nu poate fi impus concesionarul la echivalent pentru ele;

Că, nici un text de lege nu obligă pe deținătorul averii Statului să suporte plata impozitului de echivalent pentru acea avere, așa cum art. 17 din legea contrib. directe obligă pe un asemenea deținător la plata impozitelor din legea contrib. directe;

Că, în acest sens s'a pronunțat și comisia centrală fiscală funcționând în baza art. 110 din legea timbrului într'un caz analog, decizând că contribuabilii nu sunt impozabili

la echivalent, decât pentru averea proprietatea lor (vezi decizia din Decembrie 1933 a Comisiei centrale fiscale în speța soc. Govora Călimănești);

Având în vedere cele expuse mai sus, Comisiunea, în majoritate, cu opinia separată a d-lui ad-țor financiar T. Ionescu, anulează impunerea averii dela punctele p, r, și s. (sonde, conducte, rezervoare);

(*În ce privește averea dela punctele c, d, f, g, h, j, l, m, din procesul-verbal apelat;*

Considerând că toate aceste bunuri sunt bunuri afectate fie scopului, fie serviciului întreprinderii de exploatoare de petrol, societatea „Steaua Română”, care este societate anonimă pe acțiuni, așa cum rezultă și din bilanțurile prezentate, cât și din statutele sale și din recunoașterea fiscului făcută chiar în cuprinsu procesului-verbal apelat, situațiune necontestată de altfel în conșuziunile puse de d. apărător al Fiscului cu ocazia debaterilor acestui apel;

Considerând că prin expresiunea de bunuri afectate scopului și serviciului întreprinderii trebuie înțeles și toate clădirile unei întreprinderi afectate locuințelor personalului acelei întreprinderi. De asemenea toate bunurile fără de care buna funcționare a acei întreprinderi n'ar fi posibilă de vreme ce expresiunea de bunuri afectate scopului sau serviciului întreprinderii este larg cuprinzătoare;

Că această expresiune fiind examinată de instanțele judecătorești înainte de 1933, când era întrebuițată în paragr. 5 al art. 16 din legea timbrului în acea dispozițiune de scutirea de impozit de echivalent a bunurilor afectate scopului sau serviciului întreprinderii, a fost în mod constant interpretată în sensul că se aplică și clădirilor afectate locuințelor salariaților întreprinderii (vezi deciziunea fiscală nr. 26 din 1930 a C. de apel din București s. IV-a, decizia civilă nr. 185 din 1930 a C. de apel București s. II-a, decizia fiscală nr. 14 din 1930 a C. de apel București s. II-a);

Că, de asemenea, terenul de 70 ha., prevăzut la punctul f, din procesul-verbal, servește pentru șantierul soc. „Steaua Română”, cea mai mare parte din el fiind ocupat de sondele acelei societăți, iar restul fiind ocupat cu clădirile și instalațiunile și materialele societății, deci este afectat și el scopului și serviciului întreprinderii „Steaua Română”;

Că, toate aceste bunuri în conformitate cu dispozițiunile art. 16, paragr. 2, alin. 2, din legea timbrului sunt impozabile numai cu 0,08%, iar nu cu 0,20%, cu care sunt impuse numai bunurile neafectate scopului sau serviciului întreprinderii;

Pentru aceste motive, redactate de d. judecător M. Antonescu, Comisiunea, în majoritate, d. administrator financiar T. Ionescu, rămânând de opinie separată, — admite apelul contribuabilei „Steaua Română” și anulează impunerea pentru punctele p, r, s, și reduce impunerea la 0,08% pentru punctele c, d, f, g, h, j, l, m, — din procesul apelat.

(ss) M. Antonescu, președinte; Ion Opreșcu, reprezentantul contribuabililor.

NOTĂ. — Deciziunea de mai sus, dată sub președinția d-lui M. Antonescu, de Comisiunea Fiscală din județul Prahova, menține soluțiunea adoptată de Comisiunea prezidată de d. judecător Timiraș dela trib. Prahova, publicată cu o notă a noastră în *Curierul Judiciar* nr. 10 din 11 Martie, 1934. Examinează însă și soluționează și probleme noi și în mod cu totul judicios.

Lupta judiciară purtându-se întâia dată la Prahova, este meritul Comisiunilor de Prahova de a fi fixat adevăratele principii în această materie ale impunerilor la echivalent, normele stabilite de ele fiind

EDITUREI

„CURIERUL JUDICIAR“

STRADA ARTEI Nr. 5

Căsuța postală 114

București

Л В Г О Н

TABLOU

De persoanele cari s'au înscris ca abonați pentru a primi franco Volumul Regimul Fiscal al Moștenirilor în România și alte Țări, de d-l Mihail I. Bădulescu, Doctor în Științele politico-economice, Șeful Serviciului Succesiunilor din Ministerul Finanțelor.

NUMELE ȘI PRNUMELE	DOMICILIUL	N=rul exemplarelor subscrise		Suma trimisă cu mandat poștal
		Pe hârtie sătinată	Pe hârtie velină	

REGIMUL FISCAL AL MOȘTENIRILOR IN ROMANIA ȘI ALTE ȚARI

CU O PREFAȚA

de d-l Avocat **ALEXANDRU VELESCU**

DOCTOR IN DREPT

Un volum, ediția I-a, 232 pagini lei 120 și lei 150 pe hârtie velină
Editura „CURIERUL JUDICIAR“ S. A. București, 1934

D-l Mihail I. Bădulescu a scos de sub tipar ediția I-a din :

Regimul fiscal al moștenitorilor în România și alte țări, lucrare care preocupă nu numai pe profesioniștii de specialitate, dar prin problemele dezvoltate preocupă și pe finanțarii și economiștii țării, ca și pe orice eventual moștenitor.

D-sa studiază în această lucrare cu o atențiune deosebită: Fundamentul moștenirii în sine și fundamentul dreptului succesoral, natura impozitului pe moșteniri și principiul progresivității acestui impozit, interpretarea legilor fiscale și retroactivitatea lor, pe baza teoriilor moderne, intrate, în ultimul timp și în jurisprudență,

Regimul fiscal al moștenirilor în România, este tratat cu o deosebită competență având doctrina și jurisprudența la zi.

Activitatea sa profesională de peste 20 ani în această specialitate este o suficientă garanție a unei lucrări serioase.

Scrisă într'un stil clar și accesibil tuturilor, cuprinde un material bogat și interesant pentru domni avocați și agenții fiscalului, însărcinați cu constatarea succesiunilor sau verificarea unor asemenea lucrări, constituind adevăratul ghid după care se vor putea conduce în apărarea intereselor contribuabililor, cât și ale fiscalului

Autorul dovedește că s'a servit, în această valoroasă și atât de necesară lucrare, de o bogată literatură română și străină, punând la contribuție însă îndelungata sa experiență, căci a folosit cazurile reale din practica zilnică.

Credem că o asemenea lucrare, care constituie o adevărată contribuție la studiul acestei materii, nu trebuie să lipsească din biblioteci și depe masa de lucru zilnic a nici unui specialist, a nici unui domn avocat, a nici unui funcționar financiar — organ de constatare, control sau inspecțiune — nici chiar a simplului particular, care, în cele mai multe cazuri, are tot interesul, prin calitatea sa de cetățean și contribuabil să cunoască complet regimul fiscal al moștenirilor.

Față de numărul restrâns tipărit al lucrării așteptăm înscrierea Dv. însoțită de cost pentru numărul exemplarelor necesare.

Comenzile și plățile se vor face la Editura „Curierul Judiciar“, București Str. Artei 5, care servește la cerere, contra cost, or ce cărți de drept.

adoptate apoi de toate Comisiunile din alte județe, care au judecat asemenea litigii fiscale până azi.

Concluziunile orale și scrise puse de d. avocat Emil Otulescu asupra problemelor de drept fiscal examinate, au fost edificatoare și tot succesul luptei contribuabililor, trebuie să facem mărturisire publică, este de atribuit muncii sale pricepute.

Prin lupta judiciară purtată, s'a obținut astfel limitarea impozitului de echivalent la exacta lui sferă de aplicare, așa cum este fixată de litera, spiritul și scopul textului art. 16 din legea timbrului, adică pentru societățile anonime pe acțiuni numai asupra *averii imobiliare prin natura ei*, proprietatea contribuabilului, aceasta fiind singura materie impozabilă voită de legiuitori.

Puterea executivă prin circulări și instrucțiuni denaturând textul legal, voise extinderea impozitului și asupra bunurilor mobiliare, dar mai ales imobiliare prin destinațiune, fie că sunt proprietatea întreprinzătorului, fie numai folosită cu orice titlu de el.

Contribuabilii rezistând la această ilegalitate, justiția fiscală a impus organelor fiscale respectul legalității înlăturând circularele și instrucțiunile, așa cum a procedat și în materia impunerilor veniturilor proprietăților clădite industriale.

E un necesar avertisment, care se pare că n'a profitat celor în drept, fiindcă sistemul „Instrucțiunilor” ilegale continuă și ca exemplu e suficientă lectura instrucțiunilor referitor la cea mai recentă modificare a legii contribuțiilor directe, privitor la aplicarea supra-cotei la venitul imobilelor în diviziune cât și asupra salariilor.

Deciziunea de mai sus examinează cu atențiune problema impunerii sondelor și oricăror instalațiuni făcute de un exploatator pe perimetrele acordate lui în concesiune de Stat și o soluționează just față de dispozițiunile art. 44, alin. g, 92 și 94 legea minelor, care declară asemenea instalațiuni proprietatea Statului: nu poate fi impus exploatatorul la echivalent pentru bunuri ce nu-i aparțin ca proprietate, lipsind un text în acest sens similar art. 17 legea contribuțiilor directe. Deciziunea face o subtilă și exactă analiză a condițiilor necesare pentru existența unui bun imobiliar prin destinațiune.

Deciziunea, menținând jurisprudenta constantă a instanțelor de fond și de recurs, decide de asemenea că sunt de considerat *afectate scopului și serviciului întreprinderii* și clădirile afectate locuinței personalului întreprinderii, fie că sunt sau nu în încinta șantierului și ca atare sunt impozabile numai cu 0,08%, iar nu cu 0,20%. Organele fiscale aveau cu totul alt punct de vedere.

Motivarea completă și pricepută a deciziei adnotate rezolvând legal probleme de actualitate de drept fiscal, de drept civil și drept minier, dă o deosebită valoare deciziei publicate și examinarea ei de instanța de recurs angajată de fise va prilejui interesante desbateri.

Prin modificarea din Aprilie 1934 a legii timbrului, au fost scutite de impunere la echivalent clădirile, uzinele, instalațiunile, terenurile afectate scopului și serviciilor întreprinderii.

GEORGE ELIESCU
Advocat—Câmpina

CATRE D-NII ABONAȚI

Conform înștiințărilor primite de la Direcțiunea poștei d-nii abonați sunt rugați ca atunci când nu primește revista noastră la timp, în termen de cel mult 8 zile de la apariție, să ne reclame în scris neprimirea ei, pentru ca noi să putem da reclamația Poștei ca să poată face cercetări și aplica pedepse. În acest caz d-nii abonați vor avea dreptul să primească de la noi alt exemplar FARA PLATA, spre a avea colecția completă.

Ori ce reclamație peste termenul de 8 zile, nu se mai poate primi, și abonatul va trebui să plătească costul nrmărului ce reclamă, întrucât administrația revistei expediază cu regularitate fiecare număr ce apare.

A apărut:

CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ, datorii eminentului nostru colaborator *E. Cristoforeanu*, avocat, doctor în drept dela Roma.

Această operă de mare actualitate umple un gol adânc simțit în practica judiciară prin valoarea materialului doctrinar și jurisprudențial ce oferă în anexe legea și regulamentul contractelor de muncă și legea jurisdicției muncii. Un volum de peste 400 pagini.

Prețul 200 Lei.

DESPRE PETIȚIUNEA DE EREDITATE ÎN DREPTUL COMPARAT, de d-l profesor *Alex. Cerban*, dela Facultatea de Drept din București.

Această lucrare ce formează una din materiile tratate la cursul său de doctorat este ultimul cuvânt asupra chestiunii alcătuiind cea mai completă monografie asupra materiei, așa încât, din cauza dezvoltării ce i s'a dat, va putea fi folosită nu numai de către studenți pentru examene, ci mai ales de către d-nii avocați și magistrați.

Conține 162 pagini și se află de vânzare la *Curierul judiciar* și la principalele librării. Prețul 140 lei.

CRIZA ȘTIINȚEI DREPTULUI și CRIZA STATULUI de profesorul *Giorgio Del Vecchio*, Decanul Facultății de Drept din Roma.

Aceste două broșuri conțin cele două conferințe ținute la Universitatea din București, în urma invitației Facultății de Drept, la 11 și 12 Mai 1933.

Traducerea a fost făcută de d. prof. *C. Perussi* și revizuită de d. *Andrei Rădulescu*. Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, Membru al Academiei, etc. De vânzare la *Curierul Judiciar*. Prețul fiecărei broșuri 40 Lei.

LEGEA LINIȘTEI PUBLICE (Mârzescu) adnotată și comentată comparativ cu textele din codul penal român și cele corespunzătoare din codul penal francez (legea din 1893) împreună cu desbaterile parlamentare și cu modificarea din 22 Martie 1933 de d-nii *I. Gr. Perieteanu*, avocat, fost Ministru al Comunicațiilor, și *Alfred Fulga*, avocat.